

Ivan Vîrîpaev

CONFERINȚA IRANIANĂ
piesă

Traducere de Raluca Rădulescu

București, 2021

În memoria prietenului meu plecat, Cazimir Liske

HAMLET

Cu ce i-ați greșit Fortunei, bunii mei prieteni, de v-a trimis aici, la închisoare?

GUILDENSTERN

La închisoare, Alteță?

HAMLET

Da. Danemarca e o închisoare.

ROSENCRANTZ

Atunci, și lumea toată e o închisoare.

HAMLET

Da, ditamai închisoarea...

(W. Shakespeare – *Hamlet*)

„Revocăm legea? Asta nu se va întâmpla! Nu, o confirmăm!”

(Apostolul Pavel – *Roma. 3.31*)

„Încotro se îndreaptă barca asta, fără oameni, fără vâsle, fără țăintă și complet singură? Dusă de curentul apei, barca vine după tine. Stai la locul tău și așteaptă.”

(Shirin Shirazi – *Adio, interdicție*)

Mulțumiri pentru ajutor Natașei și lui Sașa Utkin

PERSONAJELE:

PHILIP RASMUSSEN – 50 de ani. Profesor la Universitatea din Copenhaga, șeful Catedrei de Relații internaționale din cadrul Facultății de Științe Umaniste.

DANIEL CHRISTENSEN – 42 de ani. Profesor la Universitatea din Aarhus, Facultatea de Științe Umaniste. Activist în mișcarea internațională *Islamul european*.

OLIVER LARSEN – 60 de ani. Profesor la Facultatea de Teologie din cadrul Universității din Copenhaga.

MAGNUS THOMSEN – 35 de ani. Politolog. Comentator la ziarul *Politiken*.

ASTRID PETERSEN – 33 de ani. Jurnalistă, lucrează în „punctele fierbinți” ale planetei.

EMMA SCHMIDT-POULSEN – 40 de ani. Soția prim-ministrului Danemarcei. Președinta Organizației Internaționale de Caritate „InterAcțiune”. În trecut, cunoscută prezentatoare la televiziunea daneză.

GUSTAV JENSEN – 42 de ani. Scriitor și filosof danez.

PĂRINTELE AUGUSTIN – 50 de ani. Preot al Bisericii Evanghelice-Luterane daneze. Profesor la Facultatea de Teologie din cadrul Universității din Copenhaga.

PASCUAL ANDERSEN – 90 de ani. Fost dirijor al Orchestrei Naționale a Danemarcei.

SHIRIN SHIRAZI – 38 de ani. Poetă iraniană și activist social. Laureată a Premiului Nobel pentru Literatură.

Danemarca, 31 ianuarie 2018

Sala de conferințe a Universității din Copenhaga. Pe scenă sunt nouă fotolii, câte unul pentru fiecare dintre participanții la conferință. Al zecelea e așezat ceva mai departe de celelalte, este locul moderatorului discuției.

În partea dreaptă a avanscenei, aproape de spectatori, se află pupitrul. În partea stângă a avanscenei este așezat un microfon cu stativ, pentru cei ce doresc să pună întrebări vorbitorilor.

Intră în scenă, unul după altul, participanții la conferință și se așază la locurile lor. Ultimul intră moderatorul conferinței, Philip Rasmussen.

PHILIP RASMUSSEN

Doamnelor și domnilor, bună seara.

Permiteți-mi să deschid lucrările conferinței noastre de astăzi, pe care am denumit-o «conferință despre „problema iranină”». Se înțelege că denumirea este complet convențională. Vom vorbi, desigur, nu atât despre Iran, cât despre motivele și factorii care au dus lumea contemporană la acest conflict atât de complicat și practic fără ieșire. La această confruntare, la această ciocnire a două viziuni absolut diferite asupra universului și asupra vieții omului în acest univers. Și este cu adevărat important să înțelegem că noi suntem astăzi martorii ciocnirii nu atât dintre forțele politice și interesele de economice, deși și asta, desigur, dar înainte de orice, noi astăzi suntem martorii ciocnirii, așa spune eu, dintre două civilizații complet diferite. Nu le voi numi „lumea orientului” și „lumea occidentului”, pentru că aceste noțiuni acum sunt deja prea neclare. Azi, în așa-numita lume „orientală” și în așa-numita lume „occidentală” intră atât de multe țări, cu structuri politice și religioase atât de diferite, încât o împărțire clară în „orient” și „occident” nu mai este posibilă. De aceea, eu aș caracteriza problema iraniană, drept confruntarea dintre două viziuni diametral opuse asupra lumii. Două puncte de vedere complet diferite asupra evoluției omenirii. Eu aș numi-o confruntarea a două principii fundamentale: „tradiționalism religios” și „raționalism umanist”. Sau, cum a spus odată în glumă un coleg de-al meu din Belgia, că se luptă două forțe: „Allah și Coca-cola”. Sigur, asta e doar o glumă. Dar cum a spus, unul dintre personajele shakespeariene din Hamlet, Polonius: „Cu toată nebunia, metoda nu-i lipsește”. Dar îmi cer scuze, cu asta voi încheia cuvântul meu de deschidere. În numele organizatorilor acestei conferințe, vreau să îi salut încă o dată pe toți cei care și-au făcut timp să participe la discuția noastră, indiferent în ce calitate, nu doar pe cei

care vor lua cuvântul, ci și pe cei care doar asistă. Și după cum deja, probabil, ați observat deja, în sală sunt câteva microfoane, așa că puteți merge la oricare dintre ele pentru a pune întrebări, dacă veți dori. Noi ne bucurăm dacă veți participa la discuția noastră și sperăm că va fi un dialog constructiv. Cu atât mai mult, cu cât astăzi avem în sală un public foarte bine-informat și respectabil. Ne face mare plăcere că însuși prim-ministrul Danemarcei, domnul Nicklas Poulsen, ne onorează cu prezența domniei sale și se află aici în sală, în calitate de simplu spectator. Bună ziua, domnule prim-ministru, vă mulțumim pentru interesul pe care îl arătați conferinței noastre. Așadar! Vă spun tuturor, din toată inima, bun venit și acestea fiind zise, declar deschisă această conferință dedicată „problemei iraniene”. Și îi dau, cu mare bucurie, cuvântul, primului nostru vorbitor: profesor la Facultatea de Științe Umaniste din cadrul Universității din Aarhus, domnul Daniel Christensen. Vă rog, domnule Christensen.

Daniel Christensen se ridică de la locul său și se îndreaptă spre pupitru.

PHILIP RASMUSSEN

Și până când se pregătește domnul Christensen pentru a lua cuvântul, aș vrea să vă spun câteva cuvinte despre domnia sa. Daniel Christensen lucrează cu Iranul de aproximativ doisprezece ani, întrucât este de asemenea reprezentant și activist al mișcării *Islamul european*. Este o organizație care lucrează cu europenii care s-au hotărât să se convertească sau care s-au convertit deja la islam. Și, de asemenea, această organizație îi ajută pe imigranții din țările musulmane, deci și din Iran, care trăiesc pe teritoriul Europei, să își rezolve problemele, îi ajută să se adapteze mai bine la mediul în care au ajuns și numai atât, se înțelege. Într-un cuvânt, domnul Christensen nu știe din auzite ce înseamnă Iranul, ci cunoaște din propria experiență mentalitatea acestui popor, cunoaște problemele acestui teritoriu, și el însuși este musulman, nu-i așa, domnule Christensen?

În acest moment, Christensen se află deja la pupitru.

DANIEL CHRISTENSEN

Nu, ce spuneți, nu sunt musulman. Dar nu e prima dată când mi se pune această întrebare, evident, cândva, cineva a încurcat borcanele și s-a răspândit acest zvon despre mine. Eu lucrez mult cu musulmanii, am prieteni buni musulmani și mă înclin în fața înțelepciunii acestei mari religii, dar nu sunt musulman, ați făcut o confuzie.

PHILIP RASMUSSEN

În acest caz, vă rog să mă scuzați, domnule Christensen. Într-adevăr circulă aceste zvonuri despre dumneavoastră. Dar nu ar fi trebuit să plec urechea la ele, îmi cer încă o dată scuze.

DANIEL CHRISTENSEN

Nu-i nimic, nu-i nimic, nu e deloc jignitor să fii considerat musulman. Chiar dacă nu ești musulman.

PHILIP RASMUSSEN

Domnule Christensen, n-am vrut să spun că e o jignire când un om e considerat musulman. Eu mi-am cerut scuze nu pentru că v-am considerat musulman, ci pentru că am dat crezare zvonurilor despre dumneavoastră. Pentru zvonuri îmi cer iertare, și nu pentru faptul că v-am făcut musulman.

DANIEL CHRISTENSEN

Am înțeles. Atunci, dacă îmi permiteți, voi începe.

PHILIP RASMUSSEN

Vă rog, domnule Christensen.

DANIEL CHRISTENSEN

Stimați ascultători! Colegi! Eu vreau să vă povestesc despre o senzație care a apărut în interiorul meu, acum doi ani și de atunci, această senzație este tot timpul cu mine. Senzația despre care vă vorbesc a apărut în mine, în urma unei întâmplări tragice. N-o să vorbesc despre ce s-a întâmplat, pentru că e ceva foarte personal, dar chiar s-a întâmplat ceva concret. Și ca urmare a ceea ce s-a întâmplat, eu am văzut pe neașteptate care este structura vieții mele. Și acum vreau să vă atrag atenția chiar asupra acestui cuvânt „structură”, pentru că eu voi vorbi aici tocmai despre structură. Pe scurt, acum doi ani, eu mi-am văzut viața ca pe un fel de structură. Puteam cumva să mă observ pe mine însumi ca pe o structură. M-am văzut pe mine ca un fel de mecanism, ca un fel de formulă, dacă vreți. Am văzut că EUL meu nu e o anumită personalitate, ci e într-adevăr un fel de model, dar cuvântul „structură” mi se pare mai potrivit decât oricare altul. Această structură trebuie înțeleasă ca un fel de schemă. Ca un desen sau un model decorativ. Dar un model care are un sens. Structura mea este și atitudinea mea față de

lumea înconjurătoare, și față de tot ce mă înconjoară. Structura mea este și existența mea, și esența mea, care se manifestă și se desfășoară în timp și spațiu. E ca un program de computer. Așa e! Asta e probabil cea mai exactă comparație. Un program de computer. După ce l-ați instalat în propriul computer sau pe telefon, a început să funcționeze. Dar acest program are propria structură, propria temă și propriul scop. E precum, de exemplu, un ghid turistic, sau un program de desen, un player muzical sau un messenger etc. Și așa cum vă spuneam, acum doi ani, în urma unei întâmplări foarte tragice, am ajuns într-o stare care mi-a permis să mă văd pe mine însumi ca pe un astfel de program, și am văzut că eu am propria mea structură, ca toate celelalte obiecte din univers, pentru că toate au o structură. Toată lumea știe acest lucru, desigur, și mai ales știința contemporană, dar eu însumi am primit atunci aceste informații printr-o experiență personală. Și mi s-a întâmplat spontan. S-a întâmplat absolut pe neașteptate și, apropo, a durat foarte puțin. Totuși, cât a durat, eu am putut să văd foarte clar în ce constă de fapt, structura mea, ce sunt eu, la urma urmelor. Și ceea ce am văzut, ceea ce am aflat despre mine, a lăsat asupra mea o impresie atât de puternică, încât mi-a schimbat viața pentru totdeauna, mi-a schimbat atitudinea față de mine însumi, față de lumea înconjurătoare, față de viziunea despre această lume înconjurătoare, mi-a schimbat atitudinea față de tot. Absolut tot! Mi-a schimbat complet paradigma vieții mele. Și acum, voi încerca să vă descriu structura mea, așa cum am descoperit-o eu atunci, în urmă cu doi ani și cum continuă să mi se dezvăluie și azi, pentru că aceste stări, în care eu pot să-mi văd structura, se repetă acum din când în când. Sunt conștient că tot ce spun eu acum s-ar putea să nu sune absolut deloc științific. Știți, fiul meu are șapte ani. Și cu câteva zile înainte de Crăciun, m-am hotărât să-i povestesc despre Isus Hristos, pentru că, e totuși Crăciunul, deși, noi, danezii am uitat deja despre asta, dar totuși Crăciunul e o sărbătoare în care cel mai important este, sau mai bine zis ar trebui să fie, nu Moș Crăciun, ci Isus. Pentru că e totuși ziua lui de naștere. Și așa cum spuneam, i-am povestit fiului meu, cum m-am priceput eu mai bine, despre Isus Hristos. Și știți ce mi-a spus când am terminat? Că el nu crede în Isus Hristos. Și știți de ce? Eu l-am întrebat: de ce? Și el mi-a răspuns: pentru că nu e științific. Eu l-am întrebat dacă Moș Crăciun e științific? Și el a zis că da. Pentru că pe Moș Crăciun l-a văzut anul trecut când a venit la el, la grădiniță, iar Isus n-a venit la el.

Unii dintre participanții la conferință râd.

PHILIP RASMUSSEN

Ei bine, fiul dumneavoastră are toată viața înaintea.

Râsete generale.

DANIEL CHRISTENSEN

Mda, posibil. Dar, să continuăm. Deci, ce-am văzut eu? Am văzut că structura mea are un mecanism foarte concret, o mișcare cu o direcție foarte precisă. Și-anume aceea de a obține în permanență ceva. Am văzut că eu cam în întregime sunt alcătuit dintr-o dorință insurmontabilă: tot timpul să iau și să primesc ceva. Eu sunt această dorință nesfârșită de a lua. Eu vreau tot timpul să iau. Să-mi iau mie. Să iau pentru mine. Toată structura mea este structura acumulării pentru sine. Eu vreau să trăiesc. Vreau să fiu fericit. Vreau să am o soție care să se potrivească cu caracterul meu, cu temperamentul meu, cu gusturile mele, cu convingerile și preferințele mele sexuale. Vreau să am o soție cu care să împărtășesc aceleași interese și care să fie pe aceeași lungime de undă cu mine. Vreau să am mâncare sănătoasă și totodată pe gustul meu. Vreau să am dreptul de a-mi exprima liber opiniile, vreau să am dreptul de a-mi practica liber religia, vreau să am dreptul de a mă mișca liber în spațiu. Vreau ca oamenii cu care mă intersectez să-mi zâmbească. Vreau ca în restaurante, chelnerii să fie politicoși, vreau ca polițiștii să fie politicoși, vreau ca politicienii să fie cinstiți, vreau ca impozitele să fie mici, iar salariul meu să fie mare. Vreau ca soția să mă iubească și copiii mei să fie ascultători. Vreau să le plac altor femei pe stradă. Vreau ca șeful să-mi aprecieze munca. Vreau ca vremea să fie bună. Vreau ca teroriștii să înceteze să mai ucidă. Vreau să nu mai existe războaiele. Vreau ca în toată lumea să fie instaurate principiile democrației. Vreau să fie mulțumiți de mine. Vreau să mă aprecieze. Vreau ca supa mea de la prânz să nu fie prea sărată. Vreau ca iarna să nu fie prea frig, iar vara să nu fie prea cald. Vreau să nu mă înțepe insecte periculoase. Vreau ca în restaurante să nu fie șoareci. Vreau să nu existe catastrofe ecologice, să nu fie contaminat aerul, să nu fie revărsate în ocean tone de petrol. Vreau ca teroriștii să nu ia ostatici, să nu moară civili pașnici în Siria, dar să moară teroriștii. Vreau să nu fie uciși copii nicăieri și niciodată. Vreau ca pantalonii mei să nu se murdărească atunci când mă ating de mașina mea. Vreau ca haina mea să nu se șifoneze când zbor cu avionul. Vreau să-mi primesc întotdeauna masa la timp. Vreau să am posibilitatea să dorm cel șapte ore pe noapte, vreau să am dreptul la două zile libere pe săptămână și la o lună de concediu pe an. Vreau să am dreptul de a fi singur. Vreau să am dreptul la

proprietate privată. Vreau ca, în casa mea, să nu intre nimeni fără permisiunea mea. Vreau ca nimeni să nu poată să-mi cotrobăie prin lucruri fără permisiunea mea, vreau ca nimeni să nu-mi asculte convorbirile telefonice. Vreau să fiu respectat, să nu fiu exclus, să îmi fie ascultată părerea, să nu fiu jignit sau înșelat. Vreau ca oamenii să aibă încredere în mine, iar când fac o greșală, vreau să fiu iertat. Vreau ca friptura mea să fie bine făcută, dar nu arsă și nici prea în sânge, vreau să fie exact cât trebuie. Vreau ca temperatura apei în piscină să fie perfectă. Ca apa din mare să fie perfectă. Ca temperatura aerului pe stradă să fie perfectă. Ca ceaiul meu să fie nici prea tare, nici prea slab. Vreau ca hainele mele să fie de bună calitate, dar nu foarte scumpe. Vreau ca fructele să fie proaspete, fără pesticide, dar nici excesiv de scumpe. Pe scurt, eu vreau să mănânc, să beau, să dorm, să trăiesc, să mă bucur, vreau respect, vreau un job interesant, vreau iubire, vreau fiu informat, vreau ca încălțăminte nouă să nu mă bată. Vreau ca colegul meu să nu miroasă a transpirație, mirosul acela insuportabil al transpirației altuia, vreau să nu-l simt niciodată. Și ca omenilor cu care vorbesc să nu le miroasă gura. Și ca Papa de la Roma să se pronunțe mai clar legat de poziția sa față de „răspândirea islamului în Europa”. Vreau ca hotelul meu să aibă aer condiționat. Eu vreau, vreau, vreau. Toată viața mea, fiecare secundă din viața mea a fost ținută în această structură de a primi. Structura primirii. Tot timpul vreau să primesc. Așa sunt eu construit. Din asta sunt alcătuit. Eu sunt alcătuit din nevoia de a primi. Structura mea e structura primirii. Eu primesc. Eu vreau să primesc. Eu fac tot posibilul să primesc. Și de aceea, când nu primesc ceva, toată structura mea e agitată. Când nu primesc, încep să sufăr pentru că în mine sunt tulburate niște procese importante, profunde. Știți, când citesc la știrea că, undeva în Rusia, este limitată libertatea cuvântului, atunci structura mea, obișnuită să primească dreptul de a avea libertatea cuvântului și dreptul la democrație, atunci, structura mea începe să îmi semnalizeze că e ceva ce nu mai primesc. Știți, când în țările arabe, femeile sunt obligate să poarte burka și nu li se permite să mănânce la aceeași masă cu bărbații, structura mea, obișnuită să primească egalitatea femeilor cu bărbații, nu primește această libertate. Și atunci, eu încep să mă simt rău și sunt indignat. Și atunci, încep să fac tot posibilul ca structura mea să revină la starea ei obișnuită de pace și bunăstare. Pentru că pacea și bunăstarea sunt bazele structurii mele. Structura mea este tocmai această dorință de a primi pace și bunăstare. Pacea și bunăstarea – aceasta este structura mea. Să primesc pace și bunăstare – aceasta este structura mea. Să primesc. Eu vreau să primesc. Asta am văzut eu în mine însumi. Și am văzut-o nu ca un concept abstract, nu ca un argument filosofic, nu ca morală sau psihologie, ci am văzut asta ca fiind

genomul meu, știți ce spun? Am văzut asta ca schemă, ca desen al spiralei genomului uman. Am văzut cum sunt construit din molecule și atomi, care se chinuie să primească, cum sunt eu construit din aceste molecule care se chinuie să obțină... Cum eu cu totul literalmente...

Pauză. Christensen cade pe gânduri pentru câteva secunde.

În orice caz, poate că e deja suficient. Așadar, stimați colegi, iată ce mi se pare mie că e, de fapt, important să înțelegem și să avem în vedere când începem dezbateră „temei iranienne”. Iar acum, aș prefera să vă răspund la întrebări, dacă există.

Întrebare din sală. Se aude doar o voce, dar nu se vede cine întreabă.

VOCEA MATHILDEI HANSEN

De fapt, întrebarea mea e foarte simplă.

PHILIP RASMUSSEN

Vă rog să vă prezentați.

VOCEA MATHILDEI HANSEN

Mathilde Hansen, Universitatea din Copenhaga, Catedra de Istorie Naturală.

PHILIP RASMUSSEN

Vă rog.

VOCEA MATHILDEI HANSEN:

Și care e legătura între ceea ce tocmai ați spus și problema iraniană, pe care o dezbatem noi aici?

DANIEL CHRISTENSEN

Pentru că, dacă vrem ca viața noastră să existe cu adevărat, atunci trebuie să învățăm să și dăm, înțelegeți ce spun? Noi trebuie să și dăm înapoi. Să dăm pe bune. Dar ce înseamnă acest „a da pe bune”? Înseamnă că trebuie să dai nu ce vrei tu să dai, ci să dai ce vor să ia de la tine, înțelegeți? Asta înseamnă să dai înapoi pe bune. Să dai nu ce vrei tu să dai, ci ceea ce ți se ia, înțelegeți? Eu vreau să-i dau unui cerșetor un dolar, dar un hoț îmi fură portofelul cu toți banii pe care îi am, asta e ce trebuie să dau, înțelegeți? Eu

vreau să ca oamenii să-mi zâmbescă, dar ei sunt nepoliticoși, asta e ce dau înapoi. Vreau să fiu lăsat să spun tot ce vreau eu, dar în schimb sunt arestat, asta e ce dau, înțelegeți? Eu vreau să aud anumite cuvinte, dar mi se spun cu totul altele, mi se spun cuvinte care nu-mi plac și trebuie să accept. Să dai înseamnă să accepți, înțelegeți? Iar a accepta și a da sunt unul și același lucru. Eu vreau să merg la dreapta, dar sunt urcat într-o mașină și dus la stânga, iar eu accept asta. Eu vreau laude, dar sunt umilit și târât în noroi. Eu vreau ca vecinii mei să se poarte mai frumos, dar ei dau muzica la maxim și la miezul nopții. Eu vreau ca mașina mea cea nouă să meargă bine, dar ea se strică la trei zile după ce am cumpărat-o. Eu vreau ca adolescenții arabi să-mi respecte țara, țara în care au venit să trăiască, dar ei mă scuipă în față. Eu vreau să nu mă atingă nimeni, dar sunt bătut în pragul propriei mele case. Eu vreau să trăiesc, dar sunt ucis. Eu îmi iubesc mama, dar ea moare într-un accident de mașină chiar sub ochii mei... Chiar sub ochii mei... Asta e ce dau eu.

Christensen închide ochii pentru o secundă, își adună gândurile.

Mă uit la corpul deja rece al mamei mele și înțeleg că acum a venit timpul să o dau. S-o dau pentru totdeauna. Înțelegeți? Nu eu decid ce trebuie să dau, înțelegeți? Când dau cu adevărat, nu eu decid ce dau, înțelegeți ce spun?

PHILIP RASMUSSEN

Dar cine decide?

DANIEL CHRISTENSEN

Pentru iranieni, Allah decide totul. Adică Dumnezeu. Deci Dumnezeu decide totul.

VOCEA MATHILDEI HANSEN

Chiar și dezvoltarea bombei atomice, tot Dumnezeu o decide?

DANIEL CHRISTENSEN

Da. Dumnezeu decide tot.

VOCEA MATHILDEI HANSEN

Mulțumesc, am înțeles.

PHILIP RASMUSSEN

Dar, iertați-mă, ce nevoie avem noi de un asemenea Dumnezeu care decide dezvoltarea bombei atomice?

DANIEL CHRISTENSEN

Ha, ha! Corect! Acum, doamnelor și domnilor, iată că în sfârșit am ajuns la problema principală, despre care voiam să vă vorbesc astăzi. Am așteptat această întrebare și iată că a venit. Vă mulțumesc foarte mult, domnule Rasmussen pentru această întrebare mult așteptată. Folosind acest exemplu, voi încerca să vă explic în ce constă esența principalei noastre neînțelegeri. Incapacitatea „noastră” de a-i înțelege pe „ei”. E vorba tocmai de ce ați spus adineaori, că dumneavoastră nu aveți nevoie de un asemenea Dumnezeu. Adică, din cuvintele dumneavoastră, reiese că dumneavoastră veți decide de ce Dumnezeu aveți nevoie și de care nu? Adică, asta înseamnă că vă veți alege singur Dumnezeu, și îl alegeți, firește, pe acela care vă va conveni, înțelegeți ce spun? Dar dacă nu-l veți găsi pe acel Dumnezeu care vă convine, atunci veți rămâne fără niciun Dumnezeu, ca majoritatea occidentalilor din zilele noastre. Dumneavoastră nu vă convine un Dumnezeu care obligă femeile să poarte burka; nu vă convine un Dumnezeu care nu le dă dreptul femeilor să mănânce la aceeași masă cu bărbații; dumneavoastră nu vă convine un Dumnezeu care trimite oamenii la închisoare pentru convingerile lor politice; dumneavoastră nu vă convine un Dumnezeu care a permis Holocaustul; dumneavoastră nu vă convine un Dumnezeu care a permis concedierea câtorva mii de muncitori; dumneavoastră nu vă convine un Dumnezeu care permite bătăliile pe străzi; dumneavoastră nu vă convine un Dumnezeu care nu v-a permis să găsiți un job mai bun; un Dumnezeu care nu v-a dat să găsiți iubirea adevărată; dumneavoastră nu vă convine un Dumnezeu care v-a dat un șef atât de prost, un președinte atât de prost, un prim-ministru atât de prost, un chelner slinos la restaurant; dumneavoastră nu vă convine un Dumnezeu care v-a vândut niște pantofi atât de incomozi; un Dumnezeu care a acceptat turnichete atât de incomode la metrou; un Dumnezeu care a făcut ierni atât de geroase și un Dumnezeu care permite canicula insuportabilă vara; dumneavoastră nu vă place Dumnezeul care vă îmbracă vecina într-o rochie atât de fără gust; Dumnezeul care a creat o televiziune atât de vulgară; Dumnezeul care face kebab-ul prost și, în sfârșit, dumneavoastră nu vă place Dumnezeul care a permis gaura aia înșelătoare în asfalt, în care ați nimerit azi cu tocul și s-a rupt. Deci se pare că vă e destul de greu să vă alegeți un

Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu care permite crearea bombei atomice, Dumnezeu care permite apariția găurilor în asfalt și Dumnezeu care a creat organizațiile umanitare, democrația occidentală, dar și pe dumneavoastră înșivă, este, vedeți bine, unul și același Dumnezeu, înțelegeți ce spun? Și este același Dumnezeu care a zis: „Eu n-am adus în lumea asta pacea, ci sabie”. Iată le ce mă refeream când am zis „să dăm înapoi”, stimate doamne și stimați domni. Iată care este perspectiva din care aș vrea să privesc „problema iraniană”, din perspectiva a ceea ce nouă, oamenilor din civilizația occidentală, la urma urmelor, nu ne e clar ce înseamnă să-i dăm lui Dumnezeu ce vrea el de la noi. Mulțumesc.

Christensen pleacă de la pupitru și se duce la locul lui.

PHILIP RASMUSSEN

Mulțumesc mult, domnule Christensen. Constat că deși abia am început, discuția noastră ia o întorsătură neașteptată. Punctul dumneavoastră de vedere, domnule Christensen este clar și tocmai de aceea, în continuarea temei abordate de dumneavoastră „despre înțelegerea rolul lui Dumnezeu în societatea iraniană”, îl invit să ia cuvântul pe stimatul nostru coleg Oliver Larsen.

Oliver Larsen se ridică de la locul lui și se duce la pupitru.

PHILIP RASMUSSEN

Oliver Larsen este profesor, teolog, autor al mai multor cărți celebre, inclusiv, unul dintre autorii ghidului de popularizare a științei despre „Istoria religiei și filosofiei Orientului Apropiat”. Această carte a devenit acum câțiva ani un adevărat best-seller nu numai în Europa, ci și în multe țări orientale, de exemplu, din câte știu eu, în Japonia a fost publicat un tiraj extrem de mare.

Oliver Larsen îi răspunde moderatorului aflându-se deja la pupitru.

OLIVER LARSEN

Da, într-adevăr, ghidul nostru a fost publicat și răspublicat în multe țări. Și mă bucur foarte tare pentru asta, deși vreau să vă spun că participarea mea la realizarea lui este foarte modestă. Eu sunt autorul a doar trei articole din cele trei sute șaiszeci și patru.

PHILIP RASMUSSEN

Dar în schimb, ce articole! Unele dintre cele mai interesante și mai memorabile.

OLIVER LARSEN

Sunt la fel ca toate celelalte. Dar vă mulțumesc, domnule Rasmussen. Eu, dacă nu aveți nimic împotriva, mi-aș începe prezentarea. Dar dacă îmi permiteți, aș vrea mai întâi să spun câteva cuvinte legate de prezentarea colegului meu, Daniel Christensen. Aș vrea să fac un scurt comentariu, efectiv două vorbe. E vorba despre faptul că acest cuvânt „dumnezeu”, pe care dumneavoastră, domnule Christensen, l-ați folosit de multe ori mai devreme, ei bine, acest cuvânt, pentru majoritatea oamenilor, nu reprezintă absolut nimic. Cred că sunteți conștient de asta, nu? Adică, ce este acela un Dumnezeu? Sunt convins că pentru majoritatea copleșitoare a oamenilor din societatea noastră, noțiunea de „dumnezeu” este în realitate asociată cu ceva complet pueril și, ca să mă exprim delicat, învechit. Pentru majoritatea dintre noi, la urma urmelor, nu există niciun Dumnezeu. Și pentru cei care ar fi dispuși să adimită această noțiune, Dumnezeu, oricum, e ceva complet nedefinit. Dumnezeu, dacă există, atunci e ceea ce ne așteaptă după moarte, ceva ce poate că vom afla cândva, dar cu siguranță nu acum, nu în timpul vieții acesteia. În cel mai bun caz, în timpul vieții, noi putem să credem în el și să încercăm să îi urmăm preceptele, poruncile, dar contactul cu Dumnezeu, va avea loc numai după aceea, după moarte. Și când spun asta, mă refer la oamenii care sunt credincioși, dar la urma urmelor, majoritatea oamenilor nici nu recunosc defel, sub nicio formă, niciun Dumnezeu. Ideea că trebuie să dai unui Dumnezeu ce ai mai scump, li se va părea pură nebunie. De aceea, pentru a înțelege principiul renunțării, ideea de „a da înapoi”, despre care a vorbit aici colegul meu, e obligatoriu, înainte de toate, să ne clarificăm pentru noi înșine principiul existenței lui Dumnezeu. Trebuie să ne lămurim cui ne dăm cu totul și de ce? Eu nu spun că trebuie să credem numaidecât în Dumnezeu. Eu nici măcar nu spun că Dumnezeu există. Firește că eu nu sunt atât de nebun încât să vreau să particip la o conferință științifică cu o lucrare despre existența lui Dumnezeu.

PHILIP RASMUSSEN

În ziua de azi, la conferințele științifice poți auzi cele mai neașteptate lucruri, domnule Larsen!

Râsete generale.

OLIVER LARSEN

Tot ce se poate. În orice caz, scopul prezentării mele de astăzi este cu totul altul. Scopul prezentării mele de astăzi e acela de a încerca să descriu în linii mari chiar mecanismul de percepere a lumii în care există Dumnezeu. Deoarece pentru iranieni, lumea este una în care există Dumnezeu. Allah. Și pentru a înțelege logica comportamentului acestor oameni, acolo în Iran, noi trebuie să încercăm să înțelegem logica comportamentului omului pentru care în univers există Dumnezeu. Ce este acela principiul lui Dumnezeu? În ce constă acest principiu? Iată despre ce aș vrea să vorbesc eu astăzi. Și voi începe cu o mică întâmplare, pe care a trăit-o cu câțiva ani în urmă un bun prieten de-al meu. Prietenul meu e cercetător, un om foarte demodat, conservator, care nu reușea nicicum să se obișnuiască să scrie direct la computer. Scria totul, fără excepție, de mână, cu pixul, și abia pe urmă transcria totul în computer. Și nu voia sub nicio formă să lucreze altfel. E clar că totul durează mult mai mult lucrând așa, dar prietenul meu, repet, era un cercetător de școală veche, care își a cărui activitate științifică data de pe vremea când nu existau nici un fel de computere și nici măcar nu se imagina așa ceva. Pe-atunci, după cum bine știm, existau însă mașini de scris, dar prietenul meu refuza să bată și la mașina de scris. Și pe-atunci el scria tot mai întâi de mână, cu pixul, și abia pe urmă dactilografa bătea totul la mașină. Și iată că, nu demult, prietenul meu, a terminat de scris o carte foarte importantă pentru el. Era o lucrare cu adevărat importantă pentru el, nu știu în ce măsură și pentru știință, dar pentru el lucrarea era foarte importantă. Și ca să înțelegeți importanța acestei lucrări, trebuie să vă spun că era munca lui de o viață. Vă puteți imagina, facem ceva toată viața, dar într-o bună zi vine momentul când simți că reușit să faci ceea ce ai căutat o viață întreagă. Că asta e! Asta e! Și iată că pentru prietenul meu, această lucrare, exact asta era! Munca lui de o viață! Și firește, ca întotdeauna, el a scris această lucrare de mână, cu pixul, așa cum era obișnuit să facă de o viață. Dar mai departe, totul s-a petrecut ca într-un film sau ca într-un roman. S-a produs un incendiu. I-a ars casa și tot ce avea omul în casă. A ars tot! Și evident, a ars inclusiv lucrarea lui. Că a ars casa mai treacă-meargă, dar că i-a ars cartea, asta a fost pentru el adevărata lovitură. I-au ars și celelalte lucrări, firește, dar acelea aveau deja copii electronice, erau pe internet, pe când lucrarea asta, munca lui de o viață, s-a pierdut. Și într-adevăr pare o întâmplare mai ceva ca în cărți. Un incendiu! Cum se poate produce în ziua de azi un incendiu? Păi de unde, așa din senin? Și câți oameni din cercul

nostru știți, căroră să le fi ars casa? Chiar și acum când vă povestesc, tot nu mi se pare că s-a întâmplat aieva. Pare o poveste, nu-i așa? Dar e cât se poate de real că s-a întâmplat. Și prietenul meu, chiar a rămas fără casă, și fără manuscris, manuscrisul care conținea experiența lui de ani întregi, munca lui de o viață. Și prietenul meu s-a întristat foarte tare. S-a întristat foarte, foarte tare. Și a căzut în depresie. Nu din cauza casei, pentru că, în primul rând, casa era asigurată, iar în al doilea rând, pentru că de fapt, pentru el casa nu conta, toată casa aia nu conta. Soția lui murise cu mulți ani înainte, copiii crescuseră și plecaseră. Nu i-a părut rău de casă, sau poate un pic de tot. Dar i-a părut extrem de rău pentru lucrarea lui. Scrisese mulți ani la ea. Mulți ani... Mda...

Pauză.

OLIVER LARSEN

Îmi cer scuze că vă povestesc cu atâtea amănunte această întâmplare, dar vreau să înțelegeți, în ce stare a ajuns prietenul meu. Pe bune, ajunsese într-o stare teribilă, cea mai îngrozitoare stare posibilă. Depresia s-a agravat atât de mult, că a încetat să mai meargă la serviciu. A încetat să mai facă orice. Și iată că într-o bună zi, stătea pe o bancă în parc, pur și simplu stătea în parc, și se uita cum își plimbă oamenii câinii și cum aleargă bărbații și femeile cu căști în urechi. Și deodată, el a auzit foarte clar o voce. Vocea cuiva. Nu o voce din cer, ci mai degrabă o voce din interiorul lui, cineva din interiorul lui a zis din senin așa: „Dar asta e cu adevărat important?” Și acest gând l-a lovit ca un trăznet. Dar asta e cu adevărat important?! Și brusc, el a înțeles, că există ceva mai important decât ceea ce i se întâmplase. Că există ceva încă și mai important decât manuscrisul lui. Îmi e greu să vă redau toate astea în cuvinte. Dar există și altceva în afară de ceea ce ni se pare nouă acum foarte relevant. Există ceva încă și mai important în afară de ceea ce vedem noi cu ochii noștri. Și nici măcar nu e un gând, ci o senzație, asta e important. E o senzație. Senzația că tot ce e în jur nu este cu adevărat important, ci există ceva mai important. Există ceva și mai de preț. Mie mi-a murit soția, dar există ceva încă și mai important, există ceva mai important în inima mea. Mai important decât moartea, mai important decât despărțirea de omul pe care îl iubești. Și această senzație, că în lume există ceva încă și mai important, decât ceea ce văd cu ochii mei, decât ceea ce se întâmplă, ei bine, această senzație a ceva mai important, este principiul lui Dumnezeu. Dumnezeu este acest ceva mai important decât orice altceva. Dumnezeu este ceva ce există permanent în noi, fiind ceva mai important decât tot ceea ce

avem noi. Ne iubește o femeie, dar în asta e ceva încă și mai important. Am fost jefuiți, dar ne-a rămas ceva încă și mai important. Am fost atacați și bătuți, dar ceva și mai important a rămas nevătămat. Am fost jigniți la coadă la magazin, dar la urma urmelor există ceva mai important de atât. Ni s-a luat dreptul la vot, dar nu ni s-a luat acel ceva mai important decât atât, ceva ce ne însoțește în permanență. Am primit un premiu, dar nu e atât de important în comparație cu ceea ce avem oricum. Trăim într-un regim totalitar, dar la urma urmelor, nu e cel mai important lucru la care trebuie să ne gândim. Vor să ne atace cu rachete, dar nici măcar asta nu e cel mai important în viața noastră. Murim, dar ne așteaptă ceva mai important decât moartea. Ne e frică, dar putem să ne depășim toate fricile, dacă vom fi în contact cu acel ceva mai important. Întotdeauna există ceva mai important decât tot ce ni se întâmplă. Și acest ceva mai important e întotdeauna cu noi. Oare acea lucrare științifică e cu adevărat importantă? Este, fără îndoială, importantă, nimeni nu contestă acest lucru, dar în această lucrare științifică există ceva încă și mai important, decât lucrarea în sine. Și această senzație a prezenței cuiva mai important în tot ce ne înconjoară, în toată viața noastră, această senzație a permanentei prezențe, prezența a ceva mai important în toată viața noastră, exact acesta este acel principiu esențial, al așa numitei conștiințe religioase. Și tocmai asta e acel lucru esențial, care unește toate religiile și învățăturile spirituale ale lumii. Fără să înțelegem acest principiu, eu aș spune chiar fără să simțim acest principiu, mă tem că nu putem începe dezbaterăa unei teme atât de complicate cum este „religia” și „conștiința religioasă”. Pentru că orice discuții despre divinitate nu au niciun sens, dacă nu decurg din experiența personală de cunoaștere a Divinității. Și fix pe asta aș vrea eu să pun accentul în mod special, și anume pe percepția noastră, nu doar pe înțelegerea rațională. Pentru că „a înțelege” cu adevărat, înseamnă la urma urmelor, să ai asta în tine, ca pe o experiență deja trăită. Așa că fără a simți prezența permanentă a ceva mai important decât toate celelalte, fără a simți această prezență în inima noastră, noi nu avem dreptul să ne ocupăm de niciun fel de tratate politice internaționale. Fără a înțelege cu adevărat ce este „conștiința religioasă”, nu avem dreptul de a decide în chestiuni legate de islam. Pentru că, în acest caz, noi nu înțelegem că nici principiile democrației, nici principiile umanismului nu fac parte din mentalitatea acestor oameni, și codul lor mental creează o societate cu o cultură complet diferită, cu principii etice complet diferite. Noi trebuie să înțelegem că nici „democrația occidentală”, nici „umanismul protestant occidental” nu se înscriu în viziunea asupra lumii a unei părți imense din populația globului pământesc. De aceea, înainte de a ne grăbi să-i salvăm pe acești oameni de

regimurile lor totalitare, noi trebuie să încercăm să înțelegem logica după care trăiesc ei. Vă mulțumesc pentru atenție.

Oliver Larsen pleacă de la pupitru, pregătindu-se să se întoarcă la locul lui, dar este oprit de o întrebare din sală. O voce feminină.

VOCEA LUI KATRINE JOHANSEN

Îmi cer scuze, domnule profesor, aș vrea să vă pun o întrebare. Sunt Katrine Johansen de la Universitatea din Aarhus, Catedra de teologie.

Larsen se întoarce la pupitru.

OLIVER LARSEN

Da, da, vă rog.

VOCEA LUI KATRINE JOHANSEN

Ați vorbit despre senzația prezenței a ceva mai important. Dar ce fac cei care nu simt această prezență?

OLIVER LARSEN

Acești oameni nu trebuie să se ocupe de problema iraniană.

VOCEA LUI KATRINE JOHANSEN

Dar de fapt, după cum știți, tocmai acești oameni sunt cei care se ocupă de ea, nu-i așa?

OLIVER LARSEN

Dar de fapt, întrebarea dumneavoastră, din câte înțeleg eu, nu e despre asta? Ci despre faptul că...

Cu pas grăbit se apropie de unul dintre microfoanele de pe scenă, un alt participant la conferință, jurnalistul Magnus Thomsen.

MAGNUS THOMSEN

Dar, iertați-mă, domnule profesor. Dumneavoastră, de fapt, cred că sunteți de acord că, nici pe departe, nu toți cei care se ocupă astăzi de problemele „Orientului Apropiat” simt în ei prezența lui Dumnezeu? Deși printre acești

oameni sunt, ce-i drept, și politicieni, jurnaliști, oameni de știință și tot felul de specialiști de excepție. Despre ce fel de prezență divină obligatorie vorbiți? Sunteți în toate mințile?!

Râsete generale.

PHILIP RASMUSSEN

Analistul politic Magnus Thomsen, pentru cei care nu îl cunosc. Deși, cine nu-l știe pe Magnus Thomsen!

MAGNUS THOMSEN

Vă mulțumesc, domnule Rasmussen! Bună ziua, îmi cer scuze că nu m-am prezentat. Deci, domnule Larsen, sunteți conștient la ce nivel ne propuneți să coborâm discuția? Până la nivelul simțirii „divinului în inimile noastre”?!

OLIVER LARSEN

Eu cred că sunt conștient despre ce vorbesc, Magnus. Dar, permiteți-mi mai întâi să răspund la întrebarea precedentă. Vedeți, Katrine, noi acum am atins o temă foarte complicată și foarte delicată. Da, într-adevăr, cel care nu a trăit această experiență a întâlnirii cu cea mai mare taină, cel care nu a simțit această taină a uluitoarei prezențe, firește că pentru acela, discursul meu va părea doar un banal patos romantic sau ezoteric și nimic mai mult. Pentru că despre ce vorbesc eu aici, poate fi definit printr-un singur cuvânt foarte simplu: „Cunoaștere”. Și omul fie are contact cu Cunoașterea, fie nu are. Omul fie Cunoaște, fie nu. Un orientalist din Moscova mi-a spus cândva, pe foarte bune, că după ce a citit versurile ilustrului poet sufit Saadi Muzani, tot timpul vrea să bea vin bun, pentru că Saadi Muzani a scris atât de mult și atât de bine despre vin. Nu, adică e clar că el știa că pentru Saadi Muzani, vinul era Dumnezeu, și că el scrie despre Dumnezeu, nu despre alcool, dar ce simțim citindu-l pe Muzani? Iată întrebarea! Dorința de a bea un pahar de Bordeaux de cea mai bună calitate sau dorința de a fi cu adevărat viu? La urma urmelor, asta e întrebarea. Ce simțim noi? Înțelegeți oare că e într-adevăr o mare problemă că astăzi, de salvarea lumii noastre se ocupă mai ales oameni care au o reprezentare strict rațională despre această lume și pentru ei toate discuțiile despre „divinitate” par inventate și chiar vulgare. Și sincer să fiu, nu știu cum să vă răspund la întrebare, Katrine. Poate mai bine vă răspund cu versurile poetului despre care vorbeam mai devreme, Saadi Muzani, deși asta poate coborî încă și mai mult în ochii domnului Thomsen,

nivelul discuției noastre. Glumesc, Magnus, nu te supăra, Doamne iartă-mă!
Saadi Muzani, secolul al XV-lea!

De ce taci?

Pentru că aștepti, să apară cuvintele.

Cum apar cuvintele?

Ele apar din nimic.

Când îmbătat de vin, poetul o să tacă și o să-și plece capul,

Înseamnă că a venit timpul să se nască cuvintele de iubire.

Aceste cuvinte: „Dumnezeu scrie soarta omului pe muzica lacrimilor.”

Vă mulțumesc pentru atenție.

PHILIP RASMUSSEN

Mulțumesc, domnule profesor. Și acum, mă bucur să îi dau cuvântul atât de respectatei noastre jurnaliste daneze, care lucrează în „punctele fierbinți” ale planetei, Astrid Petersen.

Astrid Petersen se ridică de la locul ei și se îndreaptă spre pupitru.

PHILIP RASMUSSEN

Cred că Astrid Petersen nu are nevoie de nicio prezentare. Anul trecut, Astrid a primit Premiul Pulitzer pentru romanul *Constrângerea*. Un roman documentar despre o jurnalistă din Europa ținută ostatică de organizația teroristă Eliberarea Islamică. Asupra mea personal, această carte a avut un efect incredibil de puternic! Nu-mi aduc aminte când am mai simțit ceva asemănător citind o carte! Și cu siguranță, toată lumea știe că Astrid însăși a fost prizonieră vreme de trei luni, pe teritoriul Irakului și a trecut prin încercări grele, iar cartea ei este tocmai despre cum...

Astrid este deja la pupitru.

ASTRID PETERSEN

Mulțumesc mult, domnule Rasmussen. Dacă îmi permiteți, o să încep.

PHILIP RASMUSSEN

Firește, Astrid, vă rog!

ASTRID PETERSEN

Stimați colegi, înainte de a începe speech-ul pe care mi-l pregătisem, și eu aș vrea să comentez ce au spus aici antevorbitorii mei. Ce ziceți?! Eu vreau să vă mărturisesc că ceea ce tocmai s-a spus aici, pe mine, sinceră să fiu, m-a scos de-a dreptul din minți. A fost un moment când am vrut pur și simplu să mă ridic și să plec. Pentru că ce urăsc eu cel mai tare și mai tare pe lumea asta e exact genul discurs pe care l-am auzit acum aici. Ambii mei antevorbitori, și domnul Christensen, și domnul Larsen, fără să fi vorbit dinainte între ei, sau poate că s-au vorbit, nu știu, cert e că drept sub ochii noștri au expediat atât de complicata temă a „Orientului Apropiat” și în particular a Iranului, într-un, iertați-mă, într-un un soi de ezoterism mucus, în stilul cunoaște-te pe tine însuși, găsește-l pe Dumnezeu în tine și atunci n-ai decât să te apuci de soluționarea problemelor lumii. Și tot acest ton pseudo-științific și de-a dreptul romantic, să mă iertați, e adoptat acum, în discutarea celor mai importante probleme legate de o regiune atât de complicată de pe glob, cum este Iranul. Să mă iertați, dragi colegi, dar faptul că unui cunoscut de-al vostru i-a ars un manuscris și faptul că el a înțeles, tocmai din cauza asta că există „ceva mai important decât viața lui” sau faptul că, urmare a unei întâmplări nefericite, dragul nostru coleg a înțeles că el tot timpul vrea să dea și să ia, ei bine, toate astea pe fondul acelei tragedii care se desfășoară azi în regiunea Orientului Apropiat, în Siria, în Irak, în Afganistan și așa mai departe, toate astea sună insultător și dezgustător. Insultător pentru cei care trăiesc și se află acum acolo și nu aici, în Copenhaga. Pentru cei care acum mor de foame, de frică și violență, în timp ce dumneavoastră dezbateți aici despre cum în tot se poate găsi ceva mai important și mai înălțător și că Dumnezeu, chipurile, el însuși decide pe cine trebuie să ucidă, pe cine să agreseze și pe cine să facă președinte al Statelor Unite. Chiar nu vă dați seama că e insultător și dezgustător?!

Pauză.

Îmi cer iertare. Dar să revenim la Iran. Și iată ce trebuie să discutăm, dragii mei prieteni! Numai în ultima lună, tribunalele din Iran au condamnat la bătaie în public, mai bine de 100 de tinere din toată țara, pentru folosirea „excesivă” a cosmeticelor. 694 de persoane au fost executate într-un singur an. În Iran sunt executate cam trei persoane zilnic. Inclusiv pentru critici nevinovate la adresa islamului. Femeile sunt biciuite pentru participarea la o petrecere la care erau și bărbați. 74 de lovituri de bici a primit săptămâna trecută o femeie care, cu ocazia aniversării de patruzeci de ani, a invitat la

ziua ei câțiva bărbați, cu care lucra în televiziune. A fost bătută cu biciul numai și numai pentru că și-a sărbătorit ziua de naștere într-un cerc de bărbați. O altă femeie care a acordat ajutor medical unui bărbat a fost bătută în public cu pietre pentru că a încălcat legea. Acum o săptămână, un grup de adolescenți a făcut în secret o petrecere la care au avut o sticlă de whiskey. O sticlă la 17 persoane. Pe toți îi așteaptă închisoarea și pedepse fizice crunte. Pentru o înghițitură de whiskey! În Iran, drepturile omului sunt încălcate în cel mai tragic mod. Oamenii sunt umiliți, bătuti, torturați. Fetele tinerele sunt supuse unei rușini îngrozitoare. Homosexualitatea e cea mai groaznică crimă și se pedepsește cu moartea. Orice manifestare liberă a omului e reprimată în cel mai îngrozitor mod. Și dacă dumneavoastră, stimați colegi, vreți să spuneți că pentru a înțelege de ce se întâmplă toate astea, trebuie mai întâi să înțelegem „ce este Dumnezeu”, atunci putem ajunge destul de departe. De aceea, vă rog, să ne întoarcem din înalțuri la viața noastră reală și înspăimântătoare. Și să ne continuăm conferința într-o cheie științifică.

Petersen își toarnă apă în pahar și o bea. Pauză.

MAGNUS THOMSEN (*Strigă de la locul lui.*)

Bravo!

ASTRID PETERSEN

Mulțumesc, dar n-am făcut absolut nimic. Colegi, pentru început aș vrea să numesc problema despre care voi vorbi. Ea arată așa. Omul, indiferent în ce cultură trăiește, indiferent cărei religii îi aparține, indiferent care îi este culoarea pielii, este înainte de orice om. Omul e o ființă vie, rațională, care se dezvoltă dinamic. Condiționată, desigur, de cultura din care face parte. Dar, eu aș vrea să subliniez, și apropo, următoarea mea carte e exact despre asta, aș vrea să subliniez, așadar, că omul nu reprezintă nici cultura, nici rasa, nici civilizația, nici rolul social, nici ființa umană, nici tată, nici mamă, nici preot, nici președinte, nici rege și nici sclav. Omul este o ființă vie liberă. Omul este parte a procesului de evoluție. Omul este acest proces. De aceea, fiecare om, indiferent de cultură, rasă, sex și religie, are din naștere așa numitele „drepturi universale”. Rețineți, nu drepturi sociale, nici culturale, nici religioase, ci chiar universale. Omul este o ființă vie născută de univers și înzestrată prin naștere cu drepturi universale fundamentale. Care sunt ele? Vi le voi enumera. Sunt doar patru toate. Nu sunt așa de multe, nu? Doar patru. Iată-le: Dreptul la viață. Nimeni nu are dreptul să ia conștient viața altui om. Dreptul la viață este un drept pe care îl primim la

naștere de la natura însăși. Următorul e dreptul de a primi cunoaștere. Omul are dreptul de a ști. De a fi curios, de a pune întrebări și de a primi răspunsuri. Și nimeni nu trebuie să-i refuze acest drept. Dreptul de a ști, de a învăța, de a dobândi cunoștințe, de a analiza, e un drept inalienabil al omului. Al treilea drept al omului este acela de a avea propria viziune asupra lumii. Omul are dreptul de a-și alege liber credința, religia, el are dreptul la propria sa părere, propria poziție personală indiferent pe ce temă. Și în sfârșit, al patrulea: dreptul la orientare sexuală. Omul are dreptul la orientarea sexuală proprie naturii sale individuale. Și nimeni nu poate să-i spună pe cine să iubească și cu cine să-și împartă patul. Ia ascultați, până la urmă asta e tot. Sunt doar patru drepturi mari și late. Nu sunt așa de multe, ok? Doar patru. Nu-i un capăt de țară, nu-i așa? Doar patru drepturi fundamentale universale. De a trăi, de a cunoaște lumea, de a gândi și de a iubi liber. Asta e tot. Și când vorbim despre Iran, atunci trebuie să ne aducem aminte că, în primul rând, în această țară trăiesc oameni. Adică, oameni la fel ca toți oamenii de peste tot. Nu iranieni, ci oameni. Iar în al doilea rând, întrucât ei sunt oameni, atunci și ei au de asemenea dreptul la aceste patru drepturi. Dar în această țară, oamenii sunt lipsiți de toate cele patru drepturi. De toate patru. Și cu asta basta. Iată, stimați colegi, care trebuie să fie discursul la conferința noastră. Și vă propun ca din acest punct pe care l-am stabilit acum, să începem deplasarea noastră din punctul A în punctul B. Și acum, sunt gata să vă răspund la întrebări.

Pauză. Astrid bea apă. Oliver Larsen se duce la microfon ca să pună o întrebare.

PHILIP RASMUSSEN

Oliver Larsen, vă rog.

OLIVER LARSEN

Aș vrea să clarificăm ceva, Astrid. Tocmai ați spus că unul dintre drepturile omului e dobândirea de cunoștințe. N-ați putea explica ce anume înțelegeți prin termenul „cunoaștere”? Ce este cunoașterea?

ASTRID PETERSEN

Îmi cer scuze, nu am înțeles întrebarea.

OLIVER LARSEN

Tocmai ați folosit termenul „cunoaștere”. Ce înțelegeți prin asta? Ce este cunoașterea?

ASTRID PETERSEN

Cunoașterea este primirea de informații, ce vi se pare neclar aici?

OLIVER LARSEN

Asta înseamnă că după părerea dumneavoastră „informația” și „cunoașterea” sunt unul și același lucru, da?

ASTRID PETERSEN

Păi, normal. Sau nu-i așa?

OLIVER LARSEN

Eu cred că nu.

ASTRID PETERSEN

Și în ce constă, după părerea dumneavoastră, diferența?

OLIVER LARSEN

Eu cred că informația e ceea ce omul primește din afară, e ceea ce ne vine de la alții: de la oameni, de la mijloacele de informare în masă, dar toate astea, de obicei, nu sunt experiența noastră personală, e doar informație pe care noi o primim „din exterior”. În timp ce, cunoașterea e, înainte de toate, experiența noastră personală. Cunoașterea e ceea ce rezultă din trăirea noastră personală și înțelegerea esenței acestei cunoașteri. Și știm asta precis, pentru că este experiența noastră personală și știm precis că așa e. Și dacă informația o acceptăm pe încredere, cunoașterea, în schimb, e realitatea noastră nemijlocită. Informația poate și să nu fie credibilă, cu atât mai mult în zilele noastre. Pe când cunoașterea e tocmai ceea ce știm fără umbră de îndoială. A ști înseamnă a căpăta experiență. Asta înseamnă să trăiești această experiență. Cunoașterea e ceea ce simțim noi, ceea ce ni se întâmplă nouă. Cunoașterea suntem noi înșine, la urma urmelor. Am explicat destul de clar?

Astrid Petersen stă pe gânduri un timp.

ASTRID PETERSEN

Sinceră să fiu, nu.

OLIVER LARSEN

Și ce nu vă e clar?

ASTRID PETERSEN

Nu-mi e clară întrebarea. La ce se referă?

OLIVER LARSEN

Voiam să știu ce înțelegeți dumneavoastră prin cuvântul „cunoaștere” și mi-am primit răspunsul. Nu mai am alte întrebări. Mulțumesc mult.

ASTRID PETERSEN

Deci dumneavoastră nu sunteți de acord cu faptul că omul are dreptul la cunoaștere?

OLIVER LARSEN

Nu, de ce să nu fiu de acord. Omul are dreptul să primească și informație. Sunt total de acord. Am primit răspunsul la întrebare. Mulțumesc.

ASTRID PETERSEN

Bine. Mulțumesc pentru întrebare. Alte întrebări?

Emma Schmidt-Poulsen se apropie de microfon.

EMMA SCHMIDT-POULSEN

Bună ziua. Mă numesc Emma Schmidt-Poulsen.

PHILIP RASMUSSEN

Noi toți o știm foarte bine pe Emma Schmidt, drept o celebră moderatoare de televiziune. Dar sunt deja aproape doi ani de când doamna Schmidt-Poulsen a renunțat la televiziune și acum conduce organizația internațională de binefacere InterAcțiune, care oferă ajutor umanitar locuitorilor din așa-numitele „țări din lumea a treia”.

EMMA SCHMIDT-POULSEN

Drept să spun, nu suport această denumire: „Țări din lumea a treia”.

PHILIP RASMUSSEN

Nici mie nu-mi place, doamnă Poulsen.

EMMA SCHMIDT-POULSEN

„Țări cu probleme economice” ar fi mai bine. Dar să nu deviem de la subiect. Să știți că eu am venit la microfon mai întâi pentru a-i mulțumi foarte tare lui Astrid Petersen pentru discursul ei. E extrem de important ca din când în când să ni se amintească nouă tuturor despre aceste lucruri! Și cel mai important e să fie spuse cu mare exactitate. Îți mulțumesc, Astrid. E într-adevăr foarte, foarte important ce ai spus tu acum.

ASTRID PETERSEN

Mulțumesc, Emma.

EMMA SCHMIDT-POULSEN

Dar întrebarea mea pentru tine nu e una foarte plăcută. Și totuși, nu pot să nu te întreb. Scuză-mă. Acum două săptămâni, pe pagina ta de facebook, te-ai exprimat vehement și explicit în favoarea condamnării la moarte a șefului grupării teroriste Eliberarea ilsamică, Muhammed Al-Jariza, arestat de forțele NATO. Tu crezi că pedeapsa cu moartea e metoda corectă?

Pauză.

ASTRID PETERSEN

Sinceră să fiu, n-aș vrea să răspund la această întrebare.

EMMA SCHMIDT-POULSEN

Iartă-mă, dacă te scot din zona ta de confort, dar tu însăși tocmai ai vorbit despre dreptul omului la viață și aș vrea să înțeleg ce ar trebui să facem noi? Ce-ar trebui să facă civilizația noastră europeană? Să-i execute pe criminali? Să-i spânzure ca pe Saddam Hussein? A fost totuși ceva sinistru! Cred că ne amintim toți cum a fost! Ba, și pe urmă, când au postat pe YouTube filmarea execuției. Of! Eu nici până în ziua de azi nu mi-am revenit după acel eveniment, deși au trecut atâția ani. O barbarie sălbatică comisă de civilizația

noastră! De asta sunt curioasă, care e părerea ta? Tu susții pedeapsa cu moartea pentru cei care făcut astfel de crime?

Pauză.

ASTRID PETERSEN

Nu. Eu nu susțin pedeapsa cu moartea. Eu cred că oamenii trebuie să înceteze să mai omoare oameni. Cât despre postarea mea de pe facebook, aceea a fost doar o reacție emoțională. Adevărul e că omul despre care vorbești tu m-a ținut trei luni ostatică și din păcate, l-am cunoscut destul de bine, așa că, se pare că am căpătat un oarecare drept personal de a-i dori moartea acelui om. De aceea a fost o ieșire pur emoțională, a doua zi am șters postarea de pe pagina mea. Normal că nu cred asta. Nu trebuie să ucidem pe nimeni. Trebuie să judecăm și să tratăm. Îți mulțumesc pentru întrebare, Emma. Și tuturor vă mulțumesc pentru atenție. Mă scuzați.

Astrid pleacă de la pupitru și se duce la locul ei.

PHILIP RASMUSSEN

Mulțumesc, Astrid Petersen.

Emma Schmidt-Poulsen se pregătește să se întoarcă și ea la locul ei, dar o opresc cuvintele moderatorului.

Și acum îi dau cuvântul chiar doamnei Emma Schmidt-Poulsen. Președinta Fundației Internaționale de Binefacere InterAcțiune. Dar, de asemenea, după cum știm cu toți, doamna Schmidt-Poulsen este soția mult-stimatului nostru prim-ministru, Nicklas Poulsen, care, după cum vedem, a arătat un interes deosebit față de discuția noastră și este prezent aici în calitate de simplu spectator. Fapt pentru care eu, personal, îi sunt foarte recunoscător. Dar totuși, vă rog, doamnă Schmidt-Poulsen.

EMMA SCHMIDT-POULSEN

Mulțumesc frumos pentru posibilitatea pe care mi-ați oferit-o de a lua cuvântul în fața unui auditoriu atât de serios. Așa cum știți, eu nu sunt specialistă în domeniul „Orientului Apropiat”, eu am lucrat toată viața ca jurnalistă de televiziune. Dar, iată că sunt doi ani de când mă ocup de proiecte umanitare, legate de problemele locuitorilor din țările cu economii

defavorizate. Și dacă îmi permiteți, aș vrea să vă împărtășesc din experiența mea, căpătată de curând. Întâmplarea a făcut să petrec aproape o lună într-un sătuc din America Latină, mai exact din Peru. Un sat tipic peruan, cu o populație de 500 de locuitori, situat chiar în mijlocul Amazoniei, pe râul Ucayali. Organizația noastră lucrează cu acest sat și a trebuit să stau acolo o lună întreagă. N-o să vă povestesc acum despre ce-am făcut acolo, asta nu e atât de important, evaluăm eficiența unui nou program umanitar pentru școlarizarea copiilor din asemenea regiuni slab dezvoltate și, pentru că eu eram unul dintre autorii programului, am mers acolo împreună cu câțiva colegi, ca să ne dăm seama dacă și cum funcționează. Dar eu vreau să vă împărtășesc acum una dintre senzațiile mele. O experiență foarte importantă pe care am trăit-o și care, după părerea mea, are o legătură directă cu tema discuției noastre de azi. Și cu „problema iraniană” în primul rând. În orice caz, așa mi se pare mie. Vedeți dumneavoastră, ideea e că am mers în satul acela ca să îi ajutăm pe acei oameni. Chiar e un sat foarte sărac. Casele sunt din scânduri bătute în cuie și majoritatea nici nu au pereți, doar acoperișuri. Mâncarea e puțină, apa potabilă tot puțină, folosesc apă din râu, care e foarte poluat. Educația școlară e la un nivel foarte scăzut, practic copii sunt învățați să scrie, să citească, să socotească puțin și atât. Dar ceea ce îți sare imediat în ochi e faptul că acești oameni au o bună-dispoziție aproape permanentă. Ei sunt cam întotdeauna mulțumiți de toate. Și în decursul acelei luni, cât m-am aflat acolo și i-am observat, am văzut deodată că acești oameni, dacă mă înțelegeți, ei sunt într-adevăr fericiți. Și știți ce, brusc mi-am dat seama că, pentru prima dată în viața mea, eram într-o comunitate de oameni cu adevărat fericiți. Pentru că nici în Europa centrală cea înfloritoare, nici chiar la noi, în foarte lipsita de griji Danemarcă, nici la vecinii noștri în Suedia, nici în Olanda, nici în Norvegia, nici chiar în California, în SUA, eu n-am văzut această senzație de fericire la oameni. Zâmbete – da. Atitudine pozitivă și primitoare – da. Dar o asemenea senzație profundă de fericire, am întâlnit extrem de rar. Și acum o să vă rog să mă înțelegeți cât se poate de corect. E foarte important să mă înțelegeți acum corect. Eu cunosc foarte bine acest complex occidental, acest obicei occidental de a lăuda și de a pune pe un pedestal, de a idealiza mentalitatea asiatică, orientală sau latino-americană. Sunt conștientă că eu am trăit acolo o lună, că sunt dintr-o țară sătulă și că oamenii aceia mi s-au părut fericiți, pentru că eu nu am trăit cu adevărat viața lor și problemele lor. Sau dacă m-ar fi întrebat dacă aș vrea să rămân acolo cu ei pentru totdeauna și dacă aș da casa mea și a lui Nicklas, casa noastră dragă și confortabilă din suburbiile Copenhagăi pe o casă din scânduri în jungla peruană? Ba chiar pentru totdeauna? Vă spun sincer că nu. Și repet, știu că nouă europenilor ne place să le atribuim o spiritualitate

specială micilor popoare indigene. Sunt conștientă de asta. Dar, observați că eu n-am spus că acești oameni nu au probleme. Au o grămadă de probleme. N-am spus că n-am văzut acolo nervi sau durere, sau chiar o oarecare furie. Nu, și acolo există toate slăbiciunile și defectele omenești la fel ca peste tot. Acolo, în acel sat, toate calitățile umane se manifestă prin intermediul senzației de fericire. Înțelegeți ce zic? Acolo oameni fericiți suferă de foame, sunt indignați și se supără. Dar fac toate astea niște oameni fericiți. Ei sunt fericiți. Ei știu ce e fericirea. Și cu cât m-am uitat mai mult la ei, cu atât mai rău mi-a făcut. La un moment dat, am început să simt un gol incredibil în mine. M-am simțit îngrozitor de singură. Am privit în interiorul meu și acolo nu era nimic, în afară de un bagaj cultural uriaș. Acolo, în interiorul meu, nu era nimic în afară de politețe, toleranță, umanism, educație. Acolo, în interiorul meu, era iubirea pentru copiii mei, grija pentru părinți, loialitatea față de țara mea, dar acolo, în interiorul meu, nu era acea bucurie adevărată, absolut nepământească, pe care o aveau acei oameni. Și acolo, în interiorul meu, nu era acea fericire pe care am văzut-o la ei. Și partea cea mai rea?! Nu știu, poate că acum fac o greșală că spun asta, sper că soțul meu mă va înțelege corect. Acolo, în interiorul meu, nu era acea iubire pe care o aveau ei. Am privit în interiorul meu și sincer, chiar nu am înțeles pentru ce trăiesc eu de fapt? Citesc toate cărțile astea despre dezvoltarea evolutivă, despre contopirea cu cosmosul, despre cum suntem noi toți un întreg. Dar în inima mea nu mai există bucurie. Îmi iubesc familia, copiii...

Pauză. Emma stă pe gânduri o secundă.

...soțul. Îmi e bine când mergem în vizită la părinții noștri și petrecem o seară minunată cu toată familia, dar asta nu e fericirea pe care am văzut-o eu la acei oameni. Sau un alt exemplu! Am citit de curând o postare pe facebook. Un cunoscut de-al meu american scrie că după o meditație s-a simțit deodată parte a planului divin. Și-apoi descrie totul foarte colorat. Cum s-a deschis el și cum a simțit iubire pentru toate ființele vii. Și pentru ce? Pentru ce scrii despre asta pe facebook? Și eu mă uit la ochii lui din fotografii și simt că ceva nu e în regulă. Apropo, și eu am simțit acest extaz al iubirii universale și al unității. Dar ceva nu e în regulă. Eu mi-am dat seama că ceva nu e în regulă. Că e doar o stare de euforie și nimic mai mult. Și e o graniță foarte fină între adevăr și euforie. Eu am putut să văd această diferență numai acolo, numai atunci am văzut acest adevăr. Și mi-am adus aminte cum, înainte de plecarea mea în Peru, am organizat o cină de rămas bun la care au venit prietenii noștri apropiați și părinții noștri. Și a fost așa de

plăcut, așa de cald, așa de bine. Și pe urmă, eu și soțul meu, după ce au plecat toți, ne-am spus ce seară minunată fusese, ce seară frumoasă, ce fericiți suntem. Și acolo, în Peru, mi-am amintit acea seară și brusc, iartă-mă Nicklas, mi s-a părut foarte superficială. Fusese o seară caldă, drăguță, frumoasă, dar fără comunicare cu adevărat profundă și fără adevărata fericire universală. Și, știți ce, mă aflam acolo, printre acei oameni și cu cât deveneam eu mai tristă, cu atât mai mult și mai mult observam prezența fericirii și bucuriei în acei oameni. Și am încercat să înțeleg, să-mi explic în ce constă taina acestei fericiri? Și până la urmă, mi se pare mie că am înțeles. Și despre asta voiam eu să vă vorbesc.

Scurtă pauză.

Vedeți dumneavoastră, secretul fericirii acestor oameni constă în faptul că ei dau impresia că ar poseda o anumită cunoaștere despre ceva incredibil de important și minunat, dar ascuns privirii. E ca și cum un cerșetor are un milion de dolari în cont, dar continuă să stea pe străzi și să cerșească, dar deja cu altă expresie în ochi, pentru că are un secret. Ei bine, și ei, pare că și ei toți ar avea un secret. Eu m-am uitat la ei, la copiii lor, la bătrânii lor, la femeile lor, care au o viață foarte grea, și am văzut că toți au un secret comun. Și că acest secret îi face fericiți. Și apropo, mi-am adus aminte că aceeași privire am întâlnit-o cândva în Serbia. Mulți sârbi au ceva asemănător în privire, ca și cum ar ști un secret. Și de asta mi-am adus aminte acolo. Și atunci când m-ați invitat să iau cuvântul, deși dumneavoastră m-ați invitat până la urmă să iau cuvântul aici, domnule Rasmussen, pentru că sunt soția prim-ministrului și pentru că soțul meu a venit și el, altfel de ce ați fi invitat o fostă moderatoare de televiziune să participe la „conferința iraniană”, ce pot eu să spun pe această temă, nu prea multe, nu-i așa? Nu, nu vă reproșez nimic, nu e nimic rău în asta. Dimpotrivă. Mă bucur că am venit. Văd că a ieșit o discuție neașteptat de interesantă. Și mă bucur că am putut să spun toate acestea lucruri. Pentru că eu sunt convinsă că noi, țările dezvoltate, încercăm să rezolvăm problemele globale ale lumii, dar majoritatea dintre noi nu știm în ce constă secretul. Dar să știți că există un secret. Nu iluminarea, nici dezvoltarea evolutivă, nici cosmosul, ci chiar un secret. Și noi nu știm în ce constă. Dar iranienii sunt exact genul de oameni care au în privire această cunoaștere. Iranienii, mie mi se pare că au în mentalitatea lor acest secret. Iar în ochii noștri, să mă iertați, îl văd foarte rar. Și iată cum noi, care nu știm în ce constă secretul,

încercăm să-i ajutăm pe cei care știu. Asta e tot ce voiam să spun despre problema iraniană. Vă mulțumesc pentru atenție.

Pauză.

PHILIP RASMUSSEN

Mda. Păi și în ce constă secretul, doamnă Poulsen?

Râsete în sală.

EMMA SCHMIDT-POULSEN

Nu mie trebuie să îmi puneți această întrebare, domnule Rasmussen. Eu sunt jurnalistă, eu nu sunt obișnuită să răspund la întrebări, ci numai să pun întrebări.

Magnus Thomsen se duce la microfon.

MAGNUS THOMSEN

Îmi cer iertare, Emma, dar nu vi se pare că oricum ați coborât totul până la o temă foarte banală, precum „ei” și „noi”? Popoarele care știu „secretul” și popoarele care nu știu „secretul”? E o temă prea dezbătută, despre cât de „nespirituali”, dar sătui suntem „noi” și cât de „spirituali”, dar săraci sunt „ei”. Rușilor, din câte știu eu, le place foarte mult tema asta, pur și simplu se îmbată cu ea.

EMMA SCHMIDT-POULSEN

Înțeleg foarte bine despre ce vorbești, Magnus. Noi doi ne cunoaștem de multă vreme, eu și Magnus am studiat împreună la aceeași facultate. Ne cunoaștem de vreo 15 ani. Și eu, să mă ierți, dar n-am văzut niciodată în ochii noștri acel ceva, cum că am ști în ce constă secretul. Eu însămi nu mai pot să suport această porcărie infantilă despre care națiune e spirituală și care nu. Dar nu asta voiam eu să spun. Eu îmi iubesc poporul și îi sunt recunoscătoare lui Dumnezeu că m-am născut și trăiesc aici. Dar tu ai auzit sau nu ce am spus eu acum? Tu știi secretul, Magnus?

MAGNUS THOMSEN

Ce dracu' secret, Emma, revino-ți? Mai lasă DMT¹-ul ăla, ăsta e tot secretul, în mă-ta.

PHILIP RASMUSSEN

Gata, gata! Magnus Thomsen, vă rog să vă opriți imediat! Săriți calul! Cereți-vă scuze chiar acum!

MAGNUS THOMSEN

Scuzați-mă, vă rog. Mama voastră de căutători ai secretelor!

Magnus Thomsen pleacă de la microfon și se duce la locul lui.

PHILIP RASMUSSEN

Îmi cer iertare de la onorata adunare. Îmi cer iertare. Ca urmare a faptului că discuția s-a aprins, unul dintre participanți și-a pierdut cumpătul, nu face nimic, nu-i nimic, se mai întâmplă. Emma, vă rog să ne scuzați!

EMMA SCHMIDT-POULSEN

Nu-i nimic, nu-i nimic. Îl înțeleg. Și eu, când stăteam acolo în Peru și mă uitam la oamenii ăia, am trecut de vreo două ori prin crize de furie incontrolabilă. Uneori mi se părea chiar ciudat, de unde aveam în mine toată furia aia? De când mă știu, eu n-am simțit atâta furie. Și-acolo, dintr-o dată, pur și simplu a ieșit din mine. Încă o dată vă mulțumesc pentru oportunitatea oferită de a lua cuvântul. Se pare că, pentru prima dată, s-a născut o discuție cu adevărat vie. Mulțumesc.

Emma se duce la locul ei. Magnus Thomsen revine la microfon.

MAGNUS THOMSEN

Îmi cer iertare de la toți cei prezenți. Și ție, Emma. Într-adevăr, mi-am pierdut cumpătul. Îmi cer iertare, domnule Rasmussen. Am greșit. Dar totuși, aș putea să spun câteva cuvinte pe această temă? Cred că acum chiar ar fi momentul potrivit.

¹ DMT sau dimetiltriptamina este o substanță halucinogenă, cu o structură chimică asemănătoare cu serotonina. Deși secretată natural în corp, este ilegală în majoritatea statelor lumii. (n.tr.)

PHILIP RASMUSSEN

Ei bine, ce-i drept, nu e rândul dumneavoastră acum, dar dacă simțiți că e absolut necesar, și pentru a relaxa încordarea... vă rog numai să nu spuneți nimic agresiv.

MAGNUS THOMSEN

Exact așa! Eu chiar voiam să vorbesc despre ceva plăcut pentru noi toți. Pentru că, uite, tu, Emma, ai spus acum că ai întâlnit oameni fericiți în Peru. Dar oare nu știți că danezii, potrivit cercetărilor oficiale sunt considerați unul dintre cele mai fericite popoare din lume? Conceptul nostru danez de „Hygge” e un exemplu pentru întreaga lume. Despre asta scrie în toate statisticile profesionale. Dar nici măcar nu e vorba despre asta. Ci despre faptul că noi suntem într-adevăr fericiți. Suntem oameni buni, ne creștem copiii învățându-i să aprecieze valorile familiei, avem nevoi foarte mici, de aceea trăim confortabil. Danezii sunt atenți unii cu alții, le sunt recunoscători profesorilor și părinților lor. Suntem prietenoși. Ne face plăcere să ne petrecem timpul în familie. Trăim în contact cu natura. Da' cui îi spun eu toate astea?! Aici sunt danezi, nu?! Oare noi chiar nu știm despre noi înșine că suntem un popor fericit?! Tocmai de asta m-am enervat, Emma! Și dacă tot m-am băgat în față și nu mi-am așteptat rândul, chiar voi spune ce cred eu. Îmi pregătisem un cu totul alt discurs. Dar acum, prezentarea mea nu mai e de actualitate, pentru că discuția noastră s-a dus în altă direcție. De aceea, iată ce vreau eu să vă spun! Aud adesea cuvântul „spiritualitate”! Spiritualitate, spiritualitate. Popor bogat-spiritual, popor sărac-spiritual. Dar ce este această spiritualitate?! Discuții despre Dumnezeu? Religiozitate? Și ce contează dacă undeva în Rusia oamenii se consideră pe ei înșiși spirituali?! Ce-i cu asta?! Cu ce sunt ei mai spirituali decât noi, danezii? Da' Rusia are cea mai mare rată de violență domestică de pe tot continentul. Au și alcoolism, și corupție, violență, agresivitate, cruzime, copii abandonați. Mizerie! Și unde mai e această spiritualitate?! Unde e? În ce?! Pe când noi suntem europeni fără spiritualitate, cu grija noastră pentru oamenii în vârstă și persoanele cu handicap, cu drepturile omului, cu educația noastră, cu lupta noastră neconținută pentru libertatea de alegere, libertatea orientării sexuale. Germania cea fără spiritualitate a primit deja mai mult de un milion de migranți! Pe acești oameni spirituali din Siria și Irak, cu secretul în ochi, după cum ne spune draga noastră Emma, care pe urmă au aruncat în aer, atacat și lovit cu mașinile pe cei care i-au primit. Aceste popoare spirituale ne ucid și ne disprețuiesc pe noi, europenii fără spiritualitate, care nu avem secretul în interior, așa e, Emma?! În mă-ta!

PHILIP RASMUSSEN

Magnus! Fără astfel de limbaj!

MAGNUS THOMSEN

Da, iertați-mă! Dar mi se pare că eu nu înțeleg ceva din spiritualitatea asta a voastră?! Ce e aia spiritualitatea, cine îmi spune?! A?!

Părintele Augustin de la locul său.

PĂRINTELE AUGUSTIN

Eu pot să spun.

PHILIP RASMUSSEN

Vă rog să mergeți la microfon, părinte Augustin.

Părintele Augustin se duce la microfon.

PHILIP RASMUSSEN

Profesor la Universitatea din Copenhaga, Facultatea de Teologie, părintele Augustin.

Părintele Augustin se duce la microfon.

PĂRINTELE AUGUSTIN

Cuvântul „spiritualitate” este un termen creștin, ce provine din conceptul „Sfântului Spirit”. Dumneavoastră enumerați aici calitățile omului: bunătatea, grija, atenția, toate pot fi rezultatul spiritualității, dar spiritualitatea în sine înseamnă contactul omului cu Sfântul Spirit în inima lui. E un act mistic, nu unul social.

Părintele Augustin se întoarce la locul său.

MAGNUS THOMSEN

Allahu Akbar, ce s-o mai lungim!

Râsete în sală.

Păi, vedeți! Eu cred că orice comentariu e de prisos, reprezentantul religiei a spus totul. Și totul e clar! Și știi ce, Emma, eu cred că starea asta a ta depresivă, îndoiala de sine, toate astea sunt o boală a noastră, a europenilor. Cred că e un soi de virus vest-european provenit din Europa centrală, care a pătruns și pe teritoriul nostru. Sau e ceva suedez, sau cine știe ce altă aiureală depresivă din afară, dar cu siguranță nu e a noastră. Adevărul e că noi, danezii, trăim într-o țară minunată și suntem fericiți. Asta e ce voiam eu să vă spun. Iar în Iran oamenii nu se pot considera fericiți, pentru că toate cele patru drepturi fundamentale despre care a vorbit aici Astrid Petersen nu sunt respectate acolo. Iar ceea ce știu ei e un soi de secret! Ce secret, Emma?! Să-ți iubești părinții, să-ți respecti țara, să fii atent cu lumea înconjurătoare, să-ți faci plăcere să comunici cu natura și cu oamenii, să fii capabil să te bucuri și să suferi. Să nu le faci rău altor țări, adică să-ți asumi responsabilitatea pentru propria viață, asta e fericirea. Noi suntem fericiți, Emma. Despre ce secret vorbești tu?! Vă mulțumesc pentru atenție.

Pauză.

PHILIP RASMUSSEN

Doamnă Poulsen, doriți să îi răspundeți ceva neliniștitului nostru Magnus Thomsen?

Emma Schmidt-Poulsen dă din cap de la locul ei, cum că nu vrea să-i răspundă.

PHILIP RASMUSSEN

Ei bine, atunci, mă bucur să îl invit pe următorul vorbitor. Scriitorul și publicistul Gustav Jensen. Sunt convins că nu trebuie să îl prezint publicului larg pe domnul Jensen, pentru că noi toți îl știm din cărțile sale, și mai ales din ultima sa carte „Iluzia libertății tale”, care a făcut destul de multă vâlvă la noi. Tocmai de aceea l-am și invitat pe domnul Jensen să participe la discuția noastră, pentru că, în cea mai recentă carte a sa, a abordat exact aceste chestiuni care au apărut și în dezbateră noastră de astăzi. Vă rog, domnule Jansen.

Gustav Jensen stă deja în picioare la pupitru.

GUSTAV JENSEN

Bună ziua. Mulțumesc mult pentru invitație și pentru oportunitatea de a vorbi la o conferință atât de interesantă. Ideea e că așa-numita „problemă iraniană” e înainte de toate, o problemă legată de ce ar trebui să facem noi, oamenii din civilizația occidentală, văzând cum trăiesc și cum evoluează oamenii în Iran și alte țări asemănătoare. Cum ar trebui ne comportăm noi, nu ei. Iată cum se pune problema. De aceea, în realitate nu e „problema iraniană”, ci problema noastră. Cum ar trebui să ne comportăm noi, uitându-ne la cum li se interzice femeilor, la ei, în Iran, să iasă pe stradă cu capul neacoperit? Cum să ne comportăm noi când pentru un selfie cu încheieturile mâinilor dezgolite postat pe instagram, o femeie căsătorită e umilită public și pedepsită cu cruzime? Cum să ne comportăm noi, când femeilor li se interzice să meargă cu bicicleta, iar un regizor de film cunoscut în toată lumea e condamnat la 20 de ani de închisoare pentru niște critici total nevinovate la adresa Coranului? Ce trebuie să facem noi, când vedem cum elita liderilor lor, cu înclinații de fanatism, ține sub papuc un popor întreg, care nouă ne e simpatic? Ce putem face noi în legătură cu toate astea? Noi toți căutăm rezolvarea unei probleme pe care o numim „problema iraniană” și care, după cum am spus deja e, de fapt, problema noastră. Și-atunci, problema noastră e că nu putem dormi noaptea fiindcă extrem de mulți oameni de pe această planetă sunt lipsiți de cele patru drepturi universale: dreptul la viață, dreptul la cunoaștere, dreptul la libertatea de a-și alege religia și propria viziune asupra lumii și dreptul de a-și alege liber partenerul sexual. Așa sună problema noastră și chiar de asta ne-am adunat noi azi, aici. Iar acum, permiteți-mi să vă spun ce cred eu personal despre aceste patru drepturi universale ale omului enumerate mai devreme. Repet că ceea ce voi spune acum, este părerea mea personală subiectivă, drept pe care mi l-a acordat universul prin persoana lui Astrid Petersen. Deci, dacă îmi permiteți. Omul, după cum știm cu toți, și-aici mă refer la oamenii educați, care se bazează pe știință și pe o perspectivă la rece asupra lucrurilor, deci, omul nu vine pe lume din proprie voință, ci ca rezultat al actului sexual dintre părinții săi. Niciunul dintre noi nu a luat de bună voie decizia de a se naște. Părinții mei s-au dorit unul pe celălalt, s-au culcat împreună și am apărut pe lume eu. Iar pe sora mea mai mare, părinții noștri, ei bine, adevărul e că au conceput-o cu LSD și lumânări, dar oricum ar fi nu a fost nici alegerea ei, nici a mea. Și nici măcar a lui Astrid Petersen.

Râsete în sală.

Nimeni nu-și alege nașterea, la fel cum nimănui nu-i stă în putere să-și aleagă propria moarte. Când veți muri? Nu știți. Când va muri copilul vostru? Părinții voștri? Când va muri Astrid Petersen? Firește că dreptul la viață e un denunț al morții violente, e un manifest al faptului că nimeni nu are dreptul să ia viața altcuiva. Dar moartea mea, ca și nașterea, se va întâmpla atunci când va trebui să se întâmple, și nu atunci când vrei sau nu vrei tu. Și dacă nu te vor arunca în aer cine știe ce teroriști într-o cafenea oarecare din centrul Parisului, atunci te va ucide cancerul sau vreun accident de mașină, sau o să te târăști până la bătrânețe și cu Alzheimer în plus. Noi nu putem impune condiții morții, ca să nu ne ia, asta e absurd. Viața e o combinație haotică de circumstanțe și dreptul la viață nu poate fi în mâinile omului. Ba mai mult, din câte știu eu, Astrid Petersen nu e vegetariană. Deci, după părerea ei, vacile și porcii nu au dreptul la viață, căci sunt ființe inferioare, în comparație cu oamenii. Iar în ceea ce privește dreptul de a primi informație sau cunoaștere, recunosc că aici sunt confuz: ce e ce, în ciuda faptului că domnul Larsen a încercat să ne explice. „Informație”, „Cunoaștere”, eu sunt puțin confuz. Dar nu contează. Și uite așa, păi, sigur! Noi vrem să știm. Și avem dreptul să știm. Singura întrebare e: ce vrem noi să știm? Azi, în epoca războiului informațional, noi cred că am înțeles deja, că, cu cât mai variată informație consumăm, cu atât mai puțin știm ce se întâmplă în realitate. De fapt, informația e chiar cea care ne lasă fără cunoaștere, acesta e un fapt! Cine, de exemplu, e vinovat de ce se întâmplă în Siria? Răspunsul va depinde de ce presă citiți. Și nu de ceea ce se întâmplă acolo în realitate. Și-apoi, oare există pe lumea asta o singură realitate, aceeași pentru toți? Da, pământul e fără discuție rotund, el se învâрте în jurul propriei axe și în jurul soarelui și omul vrea să aibă dreptul să știe despre asta. Așa, și ce-i cu asta? Și ce dacă știți toate astea, dragă Astrid Petersen, ce-i cu asta? Și ce dacă știți despre toate moleculele și atomii, despre toate ipotezele și teoriile științifice, ce-i cu asta? Chiar puteți spune că știți despre cum e totul construit aici și că grație acestei cunoașteri viața dumneavoastră într-adevăr s-a schimbat? Dacă considerați că așa este, atunci greșiți profund, pentru că, în realitate, dumneavoastră nu știți nimic. Pentru că întrebarea esențială, cea despre sensul vieții dumneavoastră, oricum vă rămâne o enigmă și oricum nu veți primi niciodată un răspuns complet exhaustiv – despre care este sensul vieții noastre, pentru că cel mai degrabă, viața dumneavoastră nu are un sens bine determinat, pur și simplu v-ați născut, trăiți și veți muri, și asta e tot. Și iată că ajungem la principala confuzie a oamenilor, cea legată de libertate. Dar, oare noi, mult-stimați cercetători, profesori universitari, dascăli, oameni erudiți, noi, cei prezenți la această discuție, noi toți chiar nu știm că viața oamenilor se formează doar

din două surse de bază: genele și mediul înconjurător. Noi toți suntem genele strămoșilor noștri și mediul în care am crescut. Asta e tot. Unde e loc aici pentru libertate personală? Despre ce personalitate vorbiți, de fapt? Când așa numita voastră personalitate sunt genele și educația. Eu sunt tot ce au implantat în mine strămoșii mei și ce s-a dezvoltat în mediul și în condițiile în care am crescut eu. Nimeni nu face nicio alegere, alegerea rezultă din mecanismele implantate în noi. Alegerea pe care pare că o fac eu, de fapt, îmi e dictată de educația mea, de starea mea de spirit, de bunăstarea mea fizică și de situația în care mă aflu în acest moment. Omul nu are niciun drept universal la libertate și așa ceva nu e posibil pentru că totul e condiționat. Pentru că pe noi ne-au conceput părinții noștri fără acordul nostru, pentru că noi suntem continuarea lungului nostru neam, noi suntem doar un sac cu genele strămoșilor noștri. Despre toate astea a scris extrem de convingător biologul Richard Dawkins în sclipitoarea sa carte *Gena egoistă*. Noi suntem gene. Și aceste gene încarnate în corpul nostru au ajuns sub influența mediului în care acest corp se dezvoltă și, de remarcat, într-un mediu pe care acest corp nu l-a ales. Așa că nu știu de ce, eu nu văd loc aici pentru toate aceste drepturi universale ale dumneavoastră? Drepturi pentru cine? Pentru sacul cu genele strămoșilor crescut în regatul danez?! Și același lucru cu cel de-al patrulea drept al dumneavoastră, cel cu libera orientare sexuală, a cărei alegere se definește prin distribuția cromozomilor la formarea noului organism, dar și prin mediul cultural. În plus, în ziua de azi, în cea mai mare parte și în mult mai mare măsură, mai e și influența așa numitei „culturi liberale”. Asta e tot.

Astrid Peterson vine la microfon.

ASTRID PETERSON

Îmi cer scuze, dar nu pot să stau liniștită și să tac. Trebuie să vorbesc. Văd că azi, încă de la începutul acestei discuții, un vorbitor sau altul tot timpul aduce în discuție și apoi susține ideea că viața omului nu e importantă și libertatea umană nu e posibilă. Pentru unul viața omului nu e importantă pentru că există ceva mai important, un Dumnezeu acolo-sus, pentru altul omul e o configurație de molecule condiționată de cultură și educație. Ba mai mult, vorbind despre faptul că homosexualitatea e produsul culturii liberale și punând accentul pe asta, tu special...

GUSTAV JENSEN

Eu n-am pus niciun accent, Astrid.

ASTRID PETERSON

Ai pus, Gustav, ai pus. Te cunosc ca pe propriul buzunare. Ești un vulpoi viclean, și în plus, din păcate, și talentat. Și jucând rolul scriitorului excentric, de fapt, tu pui foarte precis accentele unde vrei tu. Tu ești capabil să influențezi părerile altora și noi toți, sau în orice caz eu, știm foarte bine acest lucru. Eu văd clar că scopul tău e să impui ideea că omul e laș. Tu consideri că omenirea, temându-se să privească adevărul în față, își inventează noi și noi reguli de viață care contravin realității naturii. Omul nu înseamnă nimic și omul e un laș patetic, și de aceea a inventat chestii precum toleranța și democrația, numai pentru a-și face viața comodă și pentru a fugi de realitate. Tocmai de asta ești tu și homofob, Gustav.

GUSTAV JENSEN

Eu nu sunt homofob, Astrid.

ASTRID PETERSON

Ești homofob, Gustav. Am fost soția ta câțiva ani îngrozitori și știu cum gândești. Dar nu despre asta e vorba. Eu vreau pur și simplu să îți răspund, dragă Gustav. Eu vreau să-ți răspund, pentru că acele idei, pe care tu le răspândești conștient în public, azi, din păcate, din pricina unora ca tine, devin extrem de populare și eu văd în ele o amenințare la adresa libertății omului. Voi fi scurtă. Așadar, dragul meu. Dacă apelăm la știință, la adevărata știință modernă, la psihologia contemporană, la medicina și biologia contemporane, întrebând: ce este omul și care este sensul lui pe lume, vom primi un răspuns foarte clar, care va suna cam așa: Sensul vieții omului este cuprins în viața însăși. Sensul vieții constă în a trăi și a se dezvolta în procesul de evoluție, de la un organism inferior la cel mai înalt. Viața chiar este sensul vieții însăși. Să trăiești în lumea asta, în acest univers: acesta e sensul vieții omenești. Ce este omul? E viața. Eu trăiesc. Eu pot să iubesc, eu pot să urăsc. Eu pot să doresc. Tu crezi, Gustav, că viața mea e condiționată de codul genetic și de mediul socio-cultural, și așa e, și tocmai de aceea eu sunt absolut liberă în alegerea mea. Pentru că eu sunt chiar acest cod genetic, pentru că eu sunt chiar acest mediu socio-cultural. Eu creez viața asta, eu sunt viața asta. Viața se manifestă prin mine. În Arabia Saudită eu execut oameni pentru homosexualitate, iar aici în Danemarca, eu respect libertatea sexuală a ființelor vii. Eu fac această alegere de a trece de la un stadiu inferior de dezvoltare, la unul superior, Gustav. Eu mă schimb și lumea se schimbă. Și există posibilitatea de a alege. Alegerea e în

schimbările care au loc. Pentru că eu sunt chiar această alegere, eu sunt aceste schimbări, eu sunt această evoluție, eu sunt cosmosul. Eu mă descopăr în multitudinea manifestărilor mele. Eu sunt moleculele, eu sunt atomii, eu sunt universul, eu sunt regulile, eu sunt legea, eu sunt conștiința. Eu sunt viața și moartea. Eu sunt libertatea, curajul, îndrăzneala, recunoștința și iubirea. Asta e!

Aplauze generale.

ASTRID PETERSON

Mulțumesc. Îmi cer iertare pentru faptul că astăzi v-am reținut prea mult atenția. Și apropo, dragă Gustav, de doi ani sunt vegetariană, așa că recunosc dreptul animalelor la viață.

Astrid Peterson se întoarce la locul ei.

Pauză.

PHILIP RASMUSSEN

Ați avea ceva de obiectat, domnule Jensen?

GUSTAV JENSEN

Absolut nimic. Eu cred că Astrid a dat acum frâu liber propriilor sentimente, doar ați auzit și dumneavoastră, am fost cândva căsătoriți. Dar nu am nimic de obiectat, pentru că fiecare gândește în acord cu ceea ce este. Astrid Peterson este Astrid Peterson și gândește ca Astrid Peterson. Îmi atribuie mie gânduri și idei pe care eu nu le am, sau, în orice caz, pe care ea nu le înțelege corect, pentru că vede realitatea așa cum vrea ea și cum o poate vedea potrivit caracterului ei. Eu cred că eu sunt destul de diferit și deloc așa cum mă vede Astrid Peterson. Și acest lucru e valabil pentru toată lumea din jur. Nimeni nu știe pe nimeni și nimeni nu vede pe nimeni, pentru că toți văd lumea prin prisma propriilor mecanisme individuale. Și toate aceste scandaluri din jurul meu și al cărților mele sunt legate numai de faptul că eu, spre deosebire de majoritatea oamenilor, îmi permit să-mi exprim deschis părerea, și fără a o impune nimănui, așa cum susține Astrid Peterson. Tot ce fac eu e deschis și spun ce gândesc, asta e tot. Și tocmai asta mă deranjează azi, mai mult decât orice, societatea liberală, care chiar din propria slăbiciune și lașitate, se ascunde de ea însăși, în spatele ideii de consens cosmic general, toleranță și un fel de libertate universală utopică a individului. Un individ nu poate fi liber, pentru că însăși noțiunea de

„individ” e deja o închisoare. Și totuși există, de ce nu, un punct în care sunt de acord cu Astrid Peterson, da, oamenii își creează propria imagine despre sine și despre ceilalți. Iranienii își creează islamul lor intransigent, rușii puterea lor coruptă, englezii Brexitul, iar americanii pe președintele pe care îl au. Dar nimeni nu poate alege, pentru că totul iese exact așa cum iese, pentru că noi toți suntem așa cum suntem și asta e. Vă mulțumesc pentru atenție.

Gustav Jensen se pregătește să plece, dar e oprit de o întrebare din sală.

VOCEA LUI PATRICK NIELSEN

Îmi cer iertare, Gustav. Aș vrea să vă pun o întrebare.

GUSTAV JENSEN

Da?

VOCEA LUI PATRICK NIELSEN

Patrick Nielsen, directorul Bibliotecii Universității din Aarhus.

GUSTAV JENSEN

Încântat de cunoștință, Patrick.

VOCEA LUI PATRICK NIELSEN

La început, dumneavoastră ați spus că „problema iraniană” e de fapt problema noastră și că noi suntem aici pentru că nu știm cum să trăim cu această problemă? Deci, cum ar trebui să trăim, domnule Jensen?

GUSTAV JENSEN

Acum doi ani, fiul meu cel mare s-a sinucis. S-a spânzurat în camera lui. Avea 18 ani. Pe peretele lui era scris cu litere mari negre: AM DISPĂRUT. A ascultat prea mult afurisitul ăla de Black Heavy Metal. Și se pare că era homosexual, ce-i drept, mie și soției nu ne-a spus, crezând, evident, că eu nu am o părere prea bună despre asta, ceea ce, de altfel, nu-i deloc așa. Bine, asta nu contează... Cum ar trebui să trăim, Patrick? Să privim adevărul în față și orice ar fi, să nu ne trădăm convingerile. Să nu spui că albul e negru, dacă tu îl vezi alb, și să ții la părerile tale, chiar dacă ele contravin convingerilor întregii societăți. Cam așa, probabil.

PHILIP RASMUSSEN

Și ce numiți dumneavoastră „alb”, Gustav?

GUSTAV JENSEN

Ce numesc eu „alb”, este ceea ce e „alb” pentru mine, domnule Rasmussen. Fiecare are propriul lui adevăr.

Jensen vrea să plece, dar este din nou oprit de o întrebare a lui Oliver Larsen, care a venit la microfon.

OLIVER LARSEN

Domnule Jensen. Am și eu o întrebare. V-am citit cărțile, inclusiv pe ultima. Și nu pot nicicum să pricep un lucru. Eu înțeleg despre ce scrieți, nu pot spune că sunt total de acord, ca și cu unele dintre lucrurile pe care le-ați spus acum, de exemplu. Dar sunt interesat de multe dintre lucrurile despre care scrieți. Numai că nu pot nicicum să vă pricep sensul. Nu știu – cum să mă exprim mai clar? – care e sensul dumneavoastră sau care e sensul vieții pentru dumneavoastră? Știu că sunteți ateu, dar scrieți despre probleme spirituale. Deci, în opinia dumneavoastră, care e sensul?

GUSTAV JENSEN

Hmm... mă tem că e o întrebare prea personală, și nu privește problema iraniană, așa că acum deviem cumva de la subiect.

OLIVER LARSEN

Noi, aici, am deviat tot timpul de la subiect, așa că nu e grav. Mai ales că asta are totuși legătură cu discuția. Pentru că eu v-am ascultat acum și nu am putut să înțeleg, de ce spuneți toate astea?

GUSTAV JENSEN

Nu am niciun scop când spun asta. Absolut niciunul. Am fost invitat să iau cuvântul și am acceptat. Dar care este sensul vieții mele? Sincer, nu cred că există unul, domnule Larsen. Sunt flatat să aflu că un om atât de serios ca dumneavoastră îmi citește cărțile. Dar mie mi se pare că toate cărțile mele sunt tocmai despre faptul că nu există niciun sens. Așa cum nu există nici vreo libertate de alegere. Viața curge pur și simplu.

PHILIP RASMUSSEN

Iată un titlu bun pentru următoarea dumneavoastră carte, domnule Jensen. Viața curge pur și simplu.

GUSTAV JENSEN

Mulțumesc pentru idee, domnule Rasmussen

PHILIP RASMUSSEN

Trebuie să-i mulțumiți lui Oliver Larsen.

GUSTAV JENSEN

Vă mulțumesc tuturor. Îmi cer scuze dacă am supărat pe cineva, jur că nu am avut această intenție.

Gustav Jensen se duce la locul său.

PHILIP RASMUSSEN

Mulțumesc, domnule Jensen. Eu aș vrea totuși să subliniez, cu atât mai mult că este prezent aici și domnul prim-ministru, că opinia organizatorilor conferinței nu coincide întotdeauna cu opinia invitaților noștri, dar tocmai în asta constă valoarea democrației noastre, în posibilitatea de a-ți exprima liber părerea, chiar dacă ea nu este populară și contrazice valorile morale de bază ale societății.

La microfon apare Daniel Christensen.

DANIEL CHRISTENSEN

Domnule Rasmussen, eu am o întrebare pentru dumneavoastră personal. Care a fost obiectivul dumneavoastră când ați decis să organizați această conferință?

PHILIP RASMUSSEN

O, da, bună întrebare! Vă mulțumesc pentru ea, domnule Christensen. Pentru că tocmai asta aș fi vrut și eu să aduc ca argument scriitorului nostru, Trebuie să înțelegeți, dragă Gustav. Noi aici ne-am adunat nu numai pentru că nu putem dormi noaptea din cauza faptului că în Iran și în alte țări sunt încălcate drepturile universale ale omului. Cum ați afirmat dumneavoastră. Dar probabil că ne-am adunat aici, înainte de toate, pentru că, după războiul

din Siria, după seria de acte terorise din Europa, după valurile de migranți, după ceea ce se întâmplă acum în Statele Unite și în Uniunea Europeană, noi, în sfârșit am început să fim conștienți că toate evenimentele acestea ne privesc și pe noi. Noi toți trăim în aceeași lume, ne aflăm în aceeași barcă, care, după cum mi se pare mie, ia puțin apă sau poate nu atât de puțin, ci deja foarte multă și în curând, noi toți ne vom duce împreună la fund, toți împreună, vă zic eu, inclusiv Australia și Noua Zeelandă. Nu degeaba conducerea acestor țări participă azi la fel de activ la toate procesele politice. Și încă ceva, domnule Jensen, noi nu dormim noaptea nu numai pentru că în Iran o femeie este închisă pentru un selfie cu încheieturile dezgolate, dar întâi de toate, pentru că e posibil ca, în foarte scurt timp, acest popor să aibă bomba atomică, cu care amenință că va ataca Israelul cu prima ocazie. Noi nu dormim și ne facem griji din cauza faptului că dialogul cu guvernul iranian e destul de complicat de purtat, din pricina valorilor noastre umane „occidentale” fundamental diferite de ale lor. Același lucru este valabil și pentru Rusia. Pe noi, aici, în Danemarca, nu poate să nu ne neliniștească faptul că oamenii politici care conduc o putere nucleară atât de puternică precum Rusia au un sistem de valori fundamental diferit de-al nostru. În sistemul de valori rus, omul și drepturile lui nu se află pe primul loc, acolo pe primul loc se află puterea și forța. Și pe noi nu poate să nu ne neliniștească acest lucru, ca și pe restul lumii civilizate. Tocmai de aceea, noi ne-am și adunat aici, ca să vorbim despre Iran, nu din perspectivă politică, ci din perspectiva sistemului de valori. Scopul conferinței noastre este să ne lămurim dacă în țări precum Iranul, există într-adevăr anumite valori spirituale și morale, pe care noi aici, în Occident, poate că pur și simplu nu suntem capabili să le înțelegem? E posibil ca noi chiar să nu înțelegem ceva în ceea ce le privește? Dar oare chiar așa stau lucrurile? Sau de fapt, oamenii în Iran sau Rusia, se află pur și simplu sub efectul unei propagande puternice și sunt cuprinși de o incredibilă frică în fața oricărei forme de libertate. Pentru că pe sclav întotdeauna libertatea îl sperie teribil, pentru că ea îi impune să înceteze să mai fie sclav și să devină el însuși, ceva total necunoscut și înspăimântător. Sau poate că greșesc eu și într-adevăr îmi scapă ceva despre aceste țări și politica lor. Să înțelegem mai multe, acesta e scopul conferinței noastre, domnule Christensen.

DANIEL CHRISTENSEN

Vă mulțumesc, domnule Rasmussen. Am pus întrebarea despre scopul conferinței noastre pentru că în ultima vreme mă interesează în general „scopul”. Tema „scopului” în general. Scopul în sine. Adică, dacă nu există

un scop, atunci încotro ne îndreptăm? Dacă eu mă pregătesc să merg în orașul Aarhus, de exemplu, atunci ies din casă și știu unde mă duc: mă duc la gară pentru că vreau să iau trenul ca să ajung la Aarhus. Și dacă pe drum spre gară, m-am întâlnit cu un prieten și am intrat într-o cafenea să bem o cafea, oricum timpul pe care îl petrec cu el e condiționat de faptul că eu trebuie să ajung la timp la gară, ca să prind trenul. Eu beau cafea și vorbesc cu prietenul meu, dar mă și uit la ceas. Pentru că eu văd scopul – de a ajunge la Aarhus. Scopul definește mișcarea. Scopul dă sens la tot. Dar care e scopul general al țării noastre, al Danemarcei? Bunăstarea cetățenilor? Crearea de condiții favorabile pentru dezvoltarea culturală? Crearea de condiții favorabile pentru dezvoltarea economică? Dar toate acestea sunt scopuri exclusiv pentru viața socială. Dar care e scopul vieții în general? Care e scopul vieții omenești? Să ne iubim familia, să fim buni și atenți? Să fim utili propriei noastre țări? Care e? Sau cum a spus Astrid Petersen – să creăm condiții favorabile pentru revelarea potențialului de libertate ce se află în interiorul fiecăruia dintre noi. Deși aici, de fapt, trebuie, mai degrabă, să fiu de acord cu Gustav Jensen, oricât de mult n-aș vrea eu. Dar trebuie să recunosc că e puțin probabil ca omul să aibă vreo libertate de alegere pe lumea asta care e complet condiționată și predeterminată. Și noi toți depindem de genele noastre și de educația noastră. Adică, rezultă că scopul nostru e doar o viață confortabilă? Hai să-i spunem pe nume. Scopul societății occidentale, unde la baza a tot și toate și etalonul a tot și toate, e omul și drepturile sale, ei bine, scopul acestei societăți este confortul omului. Confortul e scopul civilizației noastre. Pe când scopul iranianului e Allah. Îmi cer scuze că am mâncat din timpul altcuiva. Mulțumesc.

Daniel Christensen se întoarce la locul lui.

PHILIP RASMUSSEN

Ei bine, și acum cred că e timpul să îi dăm cuvântul reprezentantului religiei.

Râsete în sală.

Îmi face plăcere să-l invit să ia cuvântul pe părintele Augustin, pastor al Bisericii Evanghelice-Luterane a Danemarcei.

Părintele Augustin se duce la pupitru.

PHILIP RASMUSSEN

Părintele Augustin este o personalitate destul de cunoscută aici, la noi, în Danemarca. Mai cu seamă din pricina scandalului legat de concertul trupei daneze de punk din biserica Sfântul Pavel, unde slujea părintele Augustin, mai corect spus, legat de protestul său împotriva acestui concert. Vă reamintesc că, în urmă cu câțiva ani, trupa daneză de punk Black mass a organizat un concert de susținere a trupei ruse Pussy Riot, când solistele acestei trupe au fost arestate pentru că au cântat într-o biserică ortodoxă. Și grupul nostru punk, Black mass, a decis să țină acest concert în biserica Sfântul Pavel, dar preotul paroh al bisericii, părintele Augustin, în ciuda permisiunii acordate de episcop, nu a primit totuși trupa în spațiul bisericii și nu le-a permis să-și țină acolo concertul. Dar cred că noi toți cei de față ne amintim bine acel scandal, pentru că s-a vorbit despre el peste tot și în presă și în toate casele. Și de aceea, majoritatea danezilor îl știu pe părintele Augustin chiar prin intermediul acelei întâmplări și, în general, nu vă supărați pe mine, părinte, dar reputația dumneavoastră, și fără scandalul acesta, tot era extrem de scandaloasă. De aceea, mă bucur foarte tare că astăzi pot să vi-l prezint pe stimatul părinte Augustin, nu numai ca preot cu vederi radicale, ci, înainte de toate, ca pe un remarcabil cercetător. Pentru că părintele Augustin, în afară de faptul că ține slujbe la biserică, este și profesor la Facultatea de Teologie din cadrul Universității din Copenhaga. Și este autorul unei senzaționale cărți despre istoria icoanei medievale, dar și coautor al vastei antologii *Creștinismul Scandinaviei*. Anul trecut, părintele Augustin a participat la conferința internațională dedicată problemei creștinismului pe teritoriul Siriei, care s-a ținut la Damasc, și la care a participat președintele Siriei și conducerea religioasă musulmană a țării la cel mai înalt nivel. Și eu am participat la acea conferință și am avut privilegiul să ascult prezentarea părintelui Augustin și o să vă spun că discursul său a fost unul dintre cele mai puternice și memorabile. Și din câte știu eu, cum mi s-a spus după aceea, acest discurs a avut o puternică influență asupra președintelui Siriei și a ajutat la rezolvarea multor chestiuni importante legate de creștinism pe teritoriul acestei regiuni complicate. Vă rog, părinte Augustin, aveți cuvântul.

PĂRINTELE AUGUSTIN

Bună ziua. Îmi pare foarte rău că numele meu a devenit cunoscut datorită acelui scandal de la biserica Sfântul Pavel. Știu că însuși domnul prim-ministru a fost implicat în acel scandal, așa că, din păcate, nu e foarte plăcut. Și eu, vă spun sincer, credeți-mă, nu vreau absolut deloc să mai am de-a face

cu această poveste. Așa că, vă rog să nu vă impacientați, nu vreau să irotesc timpul ce mi-a fost alocat acum, pentru a continua cu dezbaterea celui subiect. În schimb, vreau să vorbesc despre ceva ce mă tulbură cu adevărat. Și mi se pare că ce voi spune eu acum e direct legat de discuția de astăzi. Iată ce vreau să vă spun, dragii mei frați și surori. Farfuria este vasul din care mâncăm. Din farfuria adâncă mâncăm ciorbă, iar din cea întinsă mâncăm salată sau pește sau paste! Femeile își dau pe buze cu ruj! Cămașa e ceva cu care ne îmbrăcăm corpul. Cu pantofii ne încălțăm picioarele! În pat dormim! În vasele de toaletă facem caca și pipi, iar uneori aruncăm zațul de cafea sau ciorba acrită! Declarații de dragoste facem celor de care suntem îndrăgostiți, dar uneori ne și înșelăm singuri. Minciuna e atunci când știi că minți. Zahărul e dulce! Istoriile încheiate au un început, un mijloc și un final. Spectacolele de teatru se joacă pe scenă, romanele sunt tipărite în cărți, pământul se învâрте în jurul soarelui. Vulpea e diferită de lup! Ursul e diferit de rață. Cercul nu seamănă cu pătratul. Gândul are sens. Bărbatul fecundează femeia, pentru a avea un copil. Plantele sunt atrase de soare. Apa e lichidă. În biserică ne închinăm lui Dumnezeu. La concertele rock cântă trupe rock. În piscine se înoată. De la vin oamenii se îmbată. Fumatul e nociv pentru sănătate. Excesul de dulciuri ne îngrașă, boala ne face bolnavi. Când tai ceapă, îți pot curge lacrimile! Friptura de vită înseamnă uciderea unei vaci. Avortul este decizia de a întrerupe viața unui om. Telefonul este pentru a suna. Patul pentru a dormi în el. Sau pentru a sta întins, sau pentru a te uita la un film, sau dacă ești copil, atunci poți să sari pe el! Pantalonii se pun pe picioare, iar pălăria pe cap. Un om e diferit de altul. Un artist este diferit de altul. O operă e diferită de alta. Obiectele au limite. Obiectele au locul lor și o anumită predestinare. Ghetele se pun în picioare, ochelarii de soare se numesc de soare pentru că îți apără ochii de soare. Salvador Dali e diferit de Velásquez. Shakespeare e diferit de Cehov. Dresurile sunt pentru femei, prezervativele pentru bărbați. Mărul e fruct, păstrăvul e pește, lupul e animal. Medicamentele sunt pentru boli. LSD pentru transă. Glumele pentru râs. Hristos e creștinism, Buddha e budism, Mahomed e islamism. „Bună ziua” se spune la întâlnire, „la revedere” – la despărțire. Și tocmai...! Înțelegeți, tocmai pentru că Einstein ne-a dat teoria relativității! Tocmai, tocmai de asta! Pentru că totul e relativ! Pentru că viața e un flux dinamic și nimic nu e permanent! Tocmai pentru că Domnul ne-a dezvăluit fizica cuantică. Tocmai pentru că există teoria „lumilor paralele”, există „teoria integrală” și încă o grămadă de tot felul de teorii. Tocmai pentru că percepția umană e subiectivă și „câți oameni, atâtea păreri”, tocmai pentru că noi toți suntem diferiți, că universul e diversitate și miliarde de variante, tocmai de aceea trupa punk numită Black mass nu trebuia să cânte în biserica creștină.

O trupă care are în repertoriu o melodie cu versurile: „Vom descătușa întunericul, îl vom elibera pe Satana”, nu-și are locul într-o biserică, unde oamenii se adună pentru cu totul altceva. Fiecare are locul său. Fiecare are propria predestinare. Energia curge nestânjenită acolo unde forma se potrivește cu conținutul. Cu cât mai exact se potrivește forma cu conținutul, cu atât mai mai puternic curge prin ea forța vieții. De aceea sensul nu e în căutarea unor forme, ci în crearea formelor potrivite conținutului. Nu de forme noi avem nevoie, ci de forme necesare. Nu de forme extravagante, ci de unele care pun în lumină conținutul. Pentru că forma și conținutul sunt unul și același lucru. Forma unui pahar și conținutul lui sunt unul și același. Nu are sens să numim obiect o carte, dacă nu o putem citi. Nu are sens să iubim fără iubire, să urâm fără ură, să fim conștienți fără conștiință, și să ne rugăm fără rugăciune. Noi ne-am pierdut mințile și sub forma libertății ne-am transformat viața într-o abstracțiune. Temându-ne să nu încălcăm drepturile omului, noi suntem gata să numim fierbintele rece și albastrul galben. Deviza noastră a devenit fraza: „fiecare vede totul în felul său” și noi am început să credem că lucrurile au o mulțime de funcții diferite. Și cel mai important e că am ajuns să credem că omul are o mulțime de scopuri, în afară de acela de a fi om. Ne-am pierdut mințile! Pentru că mango e un fruct dulce, cocosul crește în palmieri, dopurile de plastic pentru cadă se vând la magazinul de lângă casa mea, iar oamenii sunt creați pentru a fi oameni. Și ce înseamnă a fi oameni? Asta înseamnă a-ți îndeplini predestinarea pentru care ai fost creat, predestinarea ta de om. Țânțarul a fost creat pentru a îndeplini predestinarea lui de țânțar, calul are predestinare de cal. Omul trebuie să înțeleagă și să-și împlinească predestinarea lui în această viață. Dar care este predestinarea omului? Ca preot, eu trebuie să răspund: Dumnezeu și numai Dumnezeu. Scopul și predestinarea omului este Dumnezeu. Dar pe de altă parte, cine sunt eu pentru a vă vorbi despre asta? Eu sunt țărână și un preot extravagant și scandalagiu, care a dat afară din biserică o trupă punck satanistă, încălcând astfel dreptul universal al artistului de a-și face nevoile acolo unde îi vine. Eu nu sunt nimeni, eu sunt țărână, eu nu am dreptul să vă spun care e sensul vieții, deși pentru mine el e clar. Dar îmi voi permite să spun un lucru. Ziceți că omul are drepturi. Iar eu vin și zic: omul are obligații. Ziceți că lumea e Da! Iar eu vreau să zic că lumea e Nu! Pentru că tocmai acest „Nu” face omul viu. Acest „Nu” le dă preoților creștini din Siria puterea de a fi uciși, de a fi agresați, dar și de a fi curajoși, și de a fi ei înșiși. Fiecare obiect are sensul său adevărat, predestinarea sa, și esența sa exprimată prin propria formă. Și deja ajunge să ne justificăm lenea, dorința de confort, incapacitatea și necunoașterea unei meserii – cu niște drepturi universale la libertate. Oare universul ne-a dat

dreptul să facem toate aceste ilustrații contemporane fără gust din cărțile pentru copii, cu o gamă de culori toxică cu eroi morți, fără suflet?! Oare universul ne-a dat dreptul să creăm toate aceste tablouri de neînțeles sub numele de artă contemporană, să facem toate filmele astea bolnave patologice?! Oare universul ne-a dat dreptul să montăm piese de teatru astfel încât nici cel mai experimentat spectator să nu facă diferența între Ibsen și Molière? Între comedie și tragedie? Între imitație sau fals și libertate? Libertate, ziceți?! Numai sclavii caută libertatea, pentru că nu o au și nu știu ce înseamnă ea. Și cine v-a spus că tradiția a murit? Care dintre voi a studiat măcar o tradiție și a învățat să o practice? Tradițiile sunt negate de cei care nu le-au înțeles, care nu le au deloc și nu le cunosc. Iar cei care au crescut în spiritul unei tradiții, care s-au dedicat păstrării și practicării unei tradiții, cine a învățat și a devenit maestru al tradiției sale, acela știe că tocmai tradiția este cea care unește sufletul cu sursa tuturor lucrurilor, pentru că tradiția asigură continuitatea neîntreruptă. Așadar, esența tradiției e păstrarea legăturii cu sursa tuturor lucrurilor! Și tocmai în asta și constă sensul esențial a tot și toate – în sursa tuturor lucrurilor. Și adevărata tradiție, oricât de demodată, de lipsită de actualitate și de vetustă ar fi ea, tot tradiția e cea care unește sufletul omului cu această sursă. Sursa a tot și toate! Și numai cel care a cunoscut tradiția, cel care i s-a dedicat în totalitate și care stăpânește meșteșugul, esența și sensul tradiției, devenind un extraordinar maestru al ei, numai acela are dreptul să reformeze și să schimbe tradiția, și nimeni altcineva. Maeștrii schimbă lumea, nu cei care își cer drepturile. Și în fine! Libertatea e atunci când copilul a venit acasă, și-a scos încălțărilor, s-a spălat pe mâini, s-a așezat la masa lucrată cu grijă de un tâmplar, pe un scaun comod lucrat cu grijă de tâmplar, și-a luat farfuria lui adâncă cu supă, a mirosit-o și i-a spus mamei: mamă, nu vreau să mănânc supa asta, iar mama a răspuns: nu mai avem nimic altceva de mâncare, dacă nu vrei să mănânci, ridică-te de la masă, și atunci copilul s-a gândit ce s-a gândit, și-a luat lingura și a început să mănânce. Și deodată a simțit gustul. Și-a simțit propria libertate. Pentru că libertatea noastră este decizia noastră de a spune „Da” lumii care ne spune „Nu”. Vă mulțumesc pentru atenție.

Pauză.

La microfon vine Magnus Thomsen.

MAGNUS THOMSEN

Adică, după părerea dumneavoastră, stimate părinte Augustin, când preotul îi propune unui băiat de zece ani să-i „înfrumusețeze singurătatea cu

tandrețea lui de copil în schimbul Binecuvântării Domnului” – exact aceste cuvinte au fost spuse – în mama mă-tii, ei bine, acest copil, după părerea dumneavoastră, trebuie să-i spună preotului „Da”-ul său spiritual și să apuce cu mâinile lui de copil penisul preotului și să dobândească astfel libertatea, devenind sfânt, așa?

PĂRINTELE AUGUSTIN

Suferința dumneavoastră, Magnus, nu vine din faptul că vi s-a întâmplat asta, ci din faptul că nu vă puteți elibera de această suferință. „Da” trebuie spus nu acelui preot îngrozitor, ci acelei dureri incredibile care există în inima dumneavoastră de când ați pățit asta, și acea durere nu poate nicicum să iasă din inima dumneavoastră, pentru că toată viața ați încercat să faceți să pară cu nu aveți nicio durere interioară.

MAGNUS THOMSEN

Și-atunci ce-ar trebui să fac?

PĂRINTELE AUGUSTIN

Același lucru pe care trebuie să-l facem noi toți: să plângem și să iubim.

Pauză.

Părintele Augustin se duce la locul său.

MAGNUS THOMSEN

Bine, domnule părinte, o să mă gândesc la asta. Mulțumesc.

Magnus Thomsen pleacă la locul său.

PHILIP RASMUSSEN

„Încotro se îndreaptă barca asta, fără oameni, fără vâsle, fără țință și complet singură? Dusă de curentul apei, barca vine după tine. Stai la locul tău și așteaptă.” – e poezie contemporană iraniană. Mi-a venit așa din senin în minte. Doamnelor și domnilor, consider că e o mare onoare pentru noi toți să invit la acest pupitru, respectat de noi toți, pe maestrul Pascual Andersen.

Aplauze generale.

Pascual Andersen se ridică și merge încet spre pupitru.

PHILIP RASMUSSEN

Se știe că maestrul Pascual Andersen e cel mai mare dirijor al secolului XX și cetățean de onoare al Danemarcei și nu are nevoie de nicio prezentare. Dar aș vrea să vorbesc despre faptul că anul acesta, când maestrul a aniversat 90 de ani, Majestatea Sa Regina Danemarcei i-a acordat cea mai înaltă distincție a țării noastre, ordinul Daneborg, și discursul de mulțumire al domnului Andersen a fost plin de atâta înțelepciune și atâta integritate artistică, încât chiar s-a hotărât includerea lui în programa școlară obligatorie. Așa că eu, ca toată lumea, gândesc acum pur și simplu în anticiparea a ceea ce va spune mult iubitul și stimatul nostru, al tuturor danezilor, maestru Andersen.

Pascual Andersen stă la pupitru.

Pauză.

PASCUAL ANDERSEN

Bună ziua, prieteni. Eu n-o să spun nimic special. Și nici n-o să vorbesc mult, aici s-a vorbit deja despre toate cele, și fără mine. Nouă tuturor ne place să criticăm tradițiile demodate, e adevărat, dragii mei? Ce e mort, cred c-ar trebui să moară. Știți, și eu, ca voi toți, sunt pentru moartea morții și viața vieții. Numai că, de fapt, în realitate, esențialul nu e deloc în întrebarea: „cine are dreptate și cine nu”, ci toată treaba constă în unicul „adevăr” adevărat, dragii mei. Dar oare știm noi ce este acela „Adevărul”? L-am primit noi? L-am atins noi? Mulți dintre cei prezenți, probabil, ca și Gustav Jensen și ca majoritatea occidentalilor, gândesc că fiecare are Adevărul său și că există multe, multe „adevăruri”? Dar asta e o greșală, dragii mei. Pentru că Adevărul este numai unul și el este numai despre un singur lucru. Oare înțelegeți de fapt la ce mă refer eu acum? În ceea ce privește tradiția, ei bine, tradiția se păstrează vie atunci când în inima acestei tradiții se află Adevărul. Adevărul face tradiția vie, Adevărul face vie viața noastră. Nu mă întrebați pe mine la ce mă refer. Nu mă întrebați pe mine despre ce Adevăr vorbesc. Despre Adevăr nu se povestește la conferințe. Adevărul nu se analizează în discuții. Cu Adevărul te contopești. Aspirezi spre adevăr și îl primești. Adevărul în sine este scopul. Adevărul e sensul principal al vieții noastre. Ce e Adevărul? Adevărul despre ce? Eu nu vă pot spune, și nimeni nu va putea, pentru că Adevărul se află dincolo de limita oricăror cuvinte, pentru că Adevărul e ceea ce se simte cu inima. Ceea ce se simte. Simțiți despre ce vorbesc?, – aceasta este întrebarea esențială. Simțim noi? Avem noi cea mai importantă trăsătură omenească, și anume capacitatea de a simți

profund și corect? Unii o au, iar la alții e foarte slab dezvoltată, iar unii trăiesc încă numai din emoții și rațiune. Dar eu vă vorbesc despre simțire. Sentimentele și emoțiile nu sunt unul și același lucru. Emoțiile sunt superficiale și e plină lumea de ele. Sentimentul e ceea ce ajunge în profunzime. A simți înseamnă să simți ce e cel mai important. A simți înseamnă să te apropii de adevăr. Asta înseamnă să ai șansa de a atinge Adevărul și de a-l cunoaște. Pentru a înțelege în ce constă rolul și sensul tradiției, dragii mei, noi trebuie mai întâi să înțelegem care e scopul existenței noastre. Trebuie să aflăm pentru ce trăim, pentru ce ne adunăm la astfel de conferințe, judecăm un popor necunoscut, dintr-o țară necunoscută, cu tradiții necunoscute. Acum pe bune, sincer: pentru ce? Și, în fine. Dragii mei! Noi toți avem nevoie să înțelegem un lucru foarte important. Trebuie să înțelegem ce e acela un „Mit”. Și să învățăm să-l percepem corect. Trebuie să înțelegem că nu există niciun Isus Hristos, în afară de cel care a mers pe apă, că nu există nicio altă Fecioară Maria în afară de cea care a născut pruncul fără a cunoaște bărbatul. Trebuie să înțelegem că nu există nicio Biblie, Coran, Talmud, separat de religie, că Zeus, Apollo, Hristos, Buddha reprezintă o realitate mitică. Iar realitatea mitică e realitatea care se desfășoară în fața noastră sub forma unei imagini sacre și senzoriale și această imagine mitică e într-adevăr sacră și sfântă. Mitul nu e basm, și nici complexe subconștiente ascunse, mitul e energia Universului, care vorbește cu tine, pe limba ta. Mitul e limba Universului. Interacționând cu mitul, noi interacționăm cu Adevărul ascuns în acel mit. Mitul e realitate, iar realitatea e ceea ce se întâmplă cu noi în momentul de față, și nu în memoria noastră. Iar tradiția e o regulă a vieții, chemată să ne țină mintea și inima departe de iluzia înșelătoare a libertății personalității umane. Pentru că unica libertate care îi e dată omului e libertatea de sine. Vă mulțumesc pentru atenție.

Pauză.

Aveți vreo întrebare?

PHILIP RASMUSSEN

Avem.

PASCUAL ANDERSEN

Vă rog!

PHILIP RASMUSSEN

Care este, după părerea dumneavoastră, rolul educației și științei în dezvoltarea spirituală a omului?

PASCUAL ANDERSEN

Noi credem, greșit, că există două vieți. Viața laică și viața spirituală. În realitate, există o singură viață. Viața spirituală. Nu există viață ne-spirituală. Viața laică e doar o iluzie a vieții, o imitație, asta e. De aceea, educația laică nu are niciun sens. Omul nu are nevoie să fie educat, el are nevoie să fie spiritual. Iar educația laică și științifică nu duce nicăieri. Știți că pământul se învâрте în jurul soarelui, ați descoperit toate moleculele și atomii, ați inventat toate computerele și smartphone-urile, putem zbura pe Marte, putem să învingem boli periculoase și să creștem speranța de viață a omului, dar din toate astea noi nu obținem nicio Cunoaștere și viața noastră nu devine mai reală, ci va fi exact la fel cum este pentru copleșitoarea majoritate.

PHILIP RASMUSSEN

Îndrăznesc să întreb: ce este viața pentru majoritatea copleșitoare?

PASCUAL ANDERSEN

O greșeală tragi-comică a importanței libertății și panica teribilă în fața exploziei unei bombe în metrou.

PHILIP RASMUSSEN

Dar în acest caz, ce sunt toleranța, libertatea individuală, dezvoltarea evolutivă, ce înseamnă toate acestea, maestre?

PASCUAL ANDERSEN

Confortul tău personal, Philip.

Pauză.

Pascual Andersen se întoarce la locul său.

PHILIP RASMUSSEN

Eu vreau doar să mai amintesc încă o dată tuturor celor de față că părerile fiecărui participant pot să fie diferite de părerile organizatorilor conferinței și de părerile celor prezenți în sală. Pentru că, uneori, mi se pare că ascult lucruri pe care mintea mea pur și simplu nu le deslușește.

Pauză.

Sau poate că pur și simplu nu înțeleg eu unde ajunge totul după ce dispare definitiv? Astea sunt vise? Unde se duc ele după ce mă trezesc? Unde zboară păsările astea nenorocite, oare nu cumva zboară spre un misterios „sud”? Și încotro se îndreaptă barca asta, fără oameni, fără vâsle, dusă de curent în aval, nu cumva plutește ea din amintirile mele din copilărie spre viitorul meu necunoscut? Sunt astfel de clipe în viața mea, când pur și simplu nu mai înțeleg nimic, în modul meu obișnuit de înțelegere. Acel mod de a înțelege, pe care l-am învățat de la părinții mei, de la școală și universitate, uneori pur și simplu încetează să mai funcționeze. Și eu chiar nu știu cum și cu ajutorul a ce să percep această lume. Mda...

Pauză.

Din păcate, conferința noastră se apropie de final. Ar trebui să încheiem discuția noastră. Și ar fi, desigur, incorect să nu îi dăm cuvântul tocmai reprezentantului poporului despre care vorbim aici. Și slavă Domnului, avem această posibilitate. Dragi prieteni, sunt extrem de fericit să o invit la acest pupitru un oaspete drag, celebră poetă iraniană, scriitoare, filosof, activist social, laureată a Premiului Nobel, doamna Shirin Shirazi.

Shirin Shirazi se duce la pupitru.

PHILIP RASMUSSEN

Pentru cei care nu știu istoria lui Shirin Shirazi, trebuie să spun câteva cuvinte. Când Shirin Shirazi avea 17 ani, a publicat o culegere de „lirică de dragoste” pentru care a primit Premiul Nobel pentru Literatură. La 17 ani! Și sunt versuri cu adevărat excepționale! Apropo, sunt traduse și în daneză. O poezie incredibilă, fabuloasă! Dar, în țara ei, aceste versuri au fost considerate blasfemie și Shirin a fost condamnată la moarte. Ce-i drept, ca urmare a presiunii internaționale din partea multor țări și a unor reputați politicieni, pedeapsa cu moartea a fost schimbată în 20 de ani de arest la domiciliu, care s-au încheiat exact acum trei luni și Shirin a putut să plece din Iran și să vină în Europa, pentru a participa la conferința extinsă de la Berlin, pe probleme legate de femeile musulmane care trăiesc în Europa. Și eu sunt fericit că Shirin Shirazi a acceptat să vină și la noi și să participe la conferința noastră. Mulțumesc, Shirin Shirazi, pentru noi este o mare onoare.

SHIRIN SHIRAZI

Bună ziua. Mulțumesc frumos pentru invitație și pentru posibilitatea de a participa la o discuție atât de remarcabilă. Îmi pare rău doar că o astfel de discuție nu poate avea loc chiar în Iran, cu participarea publicului și puterii progresiste. Dar văd că discuția de astăzi s-a dovedit a fi foarte utilă tocmai pentru societatea europeană și mă bucur că, luând exemplul Iranului, ați reușit să abordați probleme atât de importante ca cele lansate aici. Pregătindu-mă pentru discursul meu, m-am gândit mult despre ce ar trebui să vorbesc. Și sinceră să fiu, am pregătit o prezentare pe tema în care sunt considerată specialistă, și-anume „Femeia și libertatea ei în țările islamice”. Dar ascultând prezentările de astăzi, am înțeles tot mai mult că, în realitate, vreau să vorbesc despre cu totul altceva. De aceea am decis să renunț la prezentarea mea pe tema anunțată și pur și simplu să împărtășesc cu toți cei de față sentimentele mele personale. Sentimentele unei femei musulmane, o iraniană, care trăiește în țara despre care azi se vorbește atât de mult și nu numai la conferința dumneavoastră, ci în întreaga lume. Și iată ce aș vrea să spun.

Pauză.

Când am cunoscut prima dată iubirea adevărată, aveam 14 ani. Exact atunci mi-am întâlnit Iubitul. Și când mi-am cunoscut Iubitul, exact în aceeași secundă am înțeles că eu nu mai exist. Mi-a fost foarte frică. Pentru că știam că, din acea zi, eu voi exista din ce în ce mai puțin, iar Iubitul meu tot mai mult și mai mult. Știam că în scurt timp va veni un moment, în care viața mea nu va mai exista și va exista doar viața Lui. Îmi era frică pentru că simțeam că iubirea îmi va lua tot ce am, tot ce sunt. Îmi era foarte clar că va trebui să-i dau acestei iubiri absolut totul. Trebuia să îi dau corpul meu, gândurile mele, tainele și secretele mele. Libertatea mea. Când aveam 12 ani, încă mai aveam libertatea mea individuală. Această libertate a mea personală se afla în interiorul meu. Știți ceva, o să vă dezvălui un secret. Sunt foarte puțini cei cărora le-am povestit despre asta, dar acum o să povestesc.

Shirazi închide ochii pentru o secundă, parcă cerând în interiorul ei permisiunea de a continua și primind-o, continuă.

De mic copil, eu mă învățasem să mă retrag într-un colț ascuns din casa noastră mare, să închid ochii și să mă gândesc la ce voiam eu. Eram destul de cinstită cu mine însămi. Și acolo, în interiorul meu, întotdeauna am gândit cum am vrut eu. Nu-mi împărtășeam cu nimeni gândurile pentru că majoritatea acestor gânduri erau considerate infracțiuni și erau interzise în societatea în care trăiam. Dar în interiorul meu, nu mă temeam de ele. Stăteam cu ochii închiși într-un colț de sub scară și gândeam așa cum vreau eu și la ce vreau eu. Îmi permiteam să gândesc așa cum nimeni nu are dreptul să gândească în țara mea. Mă gândeam la ce nimeni nu are voie să se gândească. Mă gândeam de ce în țara mea, orice om, și nu doar femeile, poate fi expus unei pedepse dure și chiar i se poate lua viața. Și acolo, în acele minute, sub scară, stăteam cu ochii închiși și mă simțeam un om absolut liber. Eram liberă eu în fața mea. Făceam asta aproape în fiecare zi. Alegeam momente libere, mă ascundeam de toți ceilalți, închideam ochii și eram liberă. Și acele minute de libertate personală îmi ofereau o plăcere incredibilă, aproape de extaz. Acea libertate a mea personală din spatele ochilor închiși, în mintea mea, a devenit pentru mine un adevărat drog. În țara în care pentru câteva cuvinte spuse la repezeală poți să-ți pierzi viața, eu am învățat să primesc libertatea deplină, absolută, în interiorul meu. Țin minte cum așteptam momentul acela. Și imediat ce mi se oferea acel minut, alergam acolo, în locul meu secret, închideam ochii și deveneam liberă. Mă gândeam la toate! Nu-mi interziceam nimic, pentru că oricum totul îmi era interzis. De aceea, acolo, în lumea mea interioară, îmi permiteam eu mie totul. Tot, totul până la capătul a tot și toate. O, Atotîntăle, ce desfătare era să mă gândesc la tot ce e interzis! Ce fericire imensă! Ce libertate personală incredibilă era să nu te temi de propriile tale gânduri. Orice gânduri ale tale. Toate gândurile tale. Și chiar și acum, când îmi aduc aminte de acele zile, mi se face pielea de găină. Dar, când am împlinit 14 ani și mi-am întâlnit Iubitul, atunci, pe lângă bucuria imensă datorată faptului că simțeam iubirea cea mare, am trăit și teama că în fața Iubitului meu nu voi mai putea ascunde nimic, niciunul dintre gândurile mele tainice. Și că, din momentul în care iubirea s-a instalat în inima mea, din momentul acela, eu mi-am pierdut libertatea personală. Acum toate gândurile mele, toate tainele mele, eu cu totul, îi voi aparține Lui. Și iată că atunci în mine a apărut brusc îndoiala, dar oare vreau eu să mă despart de libertatea mea personală, să încetez să mai fiu eu însămi? Au fost minute și chiar zile întregi când m-am gândit dacă n-ar trebui să renunț la această iubire, dacă n-ar trebui să mă întorc înapoi, dacă n-ar fi mai bine să rămân pentru totdeauna eu cu mine însămi, păstrând ce aveau eu cel mai de preț: libertatea mea?! A fost un moment când chiar m-am gândit la sinucidere, pentru că mi se părea că e mai bine să îmi pierd cu

totul viața, decât să-mi pierd libertatea. Dar pe măsură ce legătura cu Iubitul meu a devenit din ce în ce mai puternică, și iubirea mi-a umplut tot mai mult și mai mult inima. Și uite, să știți că într-o bună zi a venit momentul când în sfârșit, m-am hotărât să mă dăruiesc în întregime Iubitului meu. Dar înainte să fac asta, am vrut încă o dată, pentru ultima dată în viața mea, să mă ascund în locul meu secret și să închid ochii. Și așa am și făcut. Am închis ochii și le-am permis gândurilor mele pentru ultima dată să curgă ca un fluviu liber. Stăteam cu ochii închiși și așteptam. Am făcut cum făceam de obicei. Dar de data asta, gândurile mele personale libere, nu știu de ce întârziiau să apară și apoi n-au mai apărut deloc. Și am așteptat foarte mult, probabil vreo oră. Dar nici măcar un gând liber nu mi-a venit în cap. Acolo, în interiorul meu de atunci înainte a fost numai El – Iubitul meu, acolo, în interiorul meu era numai iubirea. Simțeam că lacrimi de fericire îmi curgeau pe obraji. Din acel moment, în mine n-a mai existat niciodată acea teamă, pe care o încercam în fața lumii exterioare, de care mă ascundeam în locul meu secret, ca să fiu liberă. Stăteam și plângeam. Simțeam că numai acum, abia acum am devenit cu adevărat liberă. Pentru că nu mai aveam ce să ascund și nici de ce să mă tem, pentru că pe mine nu mă mai tulbură nimic din ceea ce nu e voie și nu e permis să gândești. Acum, am înțeles foarte clar că eu vreau un singur lucru – tot mai multă și mai multă iubire. Și atunci m-am apropiat de Iubitul meu și m-am dăruit cu totul Lui, până la capăt. Și cu cât mai mult mă dăruiam eu, cu atât mai împlinită și mai plină de sens devenea viața mea. Am început să-i slujesc Iubitului meu: am devenit sluga Lui, sora Lui, prietena Lui, soția Lui. M-am oferit Lui cu totul, cu toată viața mea. Și ce am primit în schimb, a fost o asemenea comoară, o asemenea fericire, încât nicio libertate personală nu se putea compara cu asta. Și atunci am înțeles că libertatea mea personală era închisoarea mea, iar dăruirea Iubitului meu era chiar libertatea mea. Și așa s-a schimbat viața mea și eu am devenit cu adevărat un om fericit. Ei, și pe urmă am scris despre această iubire a mea o cârtică de versuri, pe care am numit-o *Adio interdicție*. Cartea a fost tradusă în engleză și eu am devenit cunoscută în Europa și Statele Unite. Dar a atras și atenția „Poliției iraniene a moralității”. Și s-a dovedit că acolo au înțeles complet incorect sensul acelor versuri. În concluzie, tribunalul revoluționar iranian a considerat că această carte e o blasfemie și m-a condamnat la moarte. În acel moment, eu mă aflam în Europa, primeam Premiul Nobel. Toți cei din jurul meu m-au implorat să nu mă întorc. Dar eu am decis să mă întorc. M-am bazat pe forța iubirii mele. Și m-am întors în Iran. Am fost imediat arestată. Dar, într-adevăr s-a întâmplat o minune, deși chiar trebuia să mă execute, m-au grațiat și m-au trimis pentru 20 de ani în arest la domiciliu. Și acum trei luni a fost ridicat și arestul al domiciliu și

chiar mi-au permis să plec în Europa. Cu siguranță, trebuie să îi mulțumesc și Majestății sale, regele Suediei, care l-a sunat personal pe liderul suprem al Iranului, Ali Hosseini Khamenei și l-a rugat să mă grațieze. Și Comitetului Nobel, și Organizației Națiunilor Unite, și președintelui Statelor Unite, și unui mare număr de oameni care au sărit în apărarea mea. Dar eu știu că în ciuda eforturilor tuturor acestor oameni minunați, iubirea e principalul lucru căruia îi sunt îndatorată și datorită căruia sunt în viață și mă aflu aici în fața dumneavoastră. Și de fapt, asta e ceea ce voiam eu să vă spun. Și vreau să vă mulțumesc pentru atenția pe care o acordați temei iraniene și pentru dorința dumneavoastră de a face această lume mai bună.

PHILIP RASMUSSEN

Îmi cer iertare, Shirin, n-am știut că sunteți căsătorită, nu se spune nicăieri, nimic despre asta.

SHIRIN SHIRAZI

Nu sunt căsătorită. Nu am avut norocul să întâlnesc un bărbat înainte să fiu arestată, iar apoi, nimeni n-a mai vrut să mă ia de nevastă. Așa că eu n-am cunoscut niciodată niciun bărbat.

Pauză.

PHILIP RASMUSSEN

Dragi prieteni, invintând-o pe Shirin, firește că nu puteam rata șansa de a o ruga să ne citească din cele mai recente versuri ale sale. Shirin a acceptat cu amabilitate, trimițându-ne textul dinainte, astfel că am putut face și traducerea. Pofțiți, Shirin. Vă rog.

SHIRIN SHIRAZI

Vă voi citi o poezie pe care am scris-o imediat după ce am primit permisiunea de a ieși din arestul la domiciliu și de a pleca în Europa. Se numește „Asta e tot”. O voi citi în limba mea maternă.

Citește în farsi. În paralel se aude traducerea.

ASTA E TOT

Ascultă-mă, asta e tot.

Dacă ușa e închisă, atunci putem să stăm la fereastră și să privim.
Să trăim și să privim. Asta e tot.

Încotro zboară păsările astea?

Nu cumva zboară undeva, spre vreun misterios „sud”?

Oare există Occident, există Orient, există Nord și pe undeva vreun „Sud”?

Stai la fereastră și privește. Asta e tot.

Unde te grăbești, când ieși din casă? Probabil în întâmpinarea iubirii?

Dar iubirea ta trebuie să moară, ca să te pună la încercare.

Încearcă întâi să afli ce înseamnă să trăiești fără niciun strop iubire, să trăiești fără niciun strop iubire, pentru a înțelege cum să vorbești pe limba ta.

Oprește-te și taci.

Află, pur și simplu află că limba ta e moartă.

Stai, pur și simplu stai la locul tău și așteaptă.

Așteaptă până moare totul.

Să moară totul.

Să moară toate cuvintele, să moară ploaia dincolo de fereastră, să moară lucrul pentru care trăiești.

Pur simplu stai la locul tău și așteaptă.

Așteaptă până când nu-ți mai rămân cuvinte, așteaptă până când nu-ți mai rămân lacrimi, stai, așteaptă și taci.

Încotro zbori?

Cazi în gol.

Pur și simplu află că acum cazi în gol.

Mama ta nu te mai iubește, pentru că ea a murit.

Tatăl tău nu-ți mai dă puterea de a trăi, pentru că el însuși nu mai e.

Iubirea ta nu-ți mai dă nimic, pentru că nicio iubire nu mai există.

În liniște, tu cazi și taci.

Zbori.

Zbori în întuneric.

Cazi în gol.

Tu vezi vâlvătaia.

Tu vezi cum arde lumea asta.
Și acum arde pentru tine.
Stai, privește focul, plângi și iubește.

Unde fugi?

Barca ta e acolo sus de tot, chiar la izvorul fluviului, tu încă nu știi absolut nimic despre ea.

Dar ea e deja acolo.

Dar ea deja plutește pe apă, deși tu încă nu știi despre ea.

Uită-te cum nebunia adulților ucide copii, barca ta e deja pe apă, stai, plângi și privește.

Nu ți se dă cuvântul.

Nu ți se permite să fii cine ești.

Ți-au dat foc, te-au bătut cu pietre și te-au aruncat în gol.

Acum tu zbori.

Nu există nici iubire, nici speranță, nici cuvinte.

Acum taci.

Acum nu știi unde dispar visele.

Pentru că dormi.

Acum dormi și zbori.

Acum cazi în gol, e un vis.

Dormi, cazi în gol, plângi și iubește.

Cum să iubesc?

Cum să iubesc când iubirea nu există?

Trebuie pur și simplu să taci.

Ceri prea multe, ții prea tare, faci prea mult zgomot.

Acum trebuie să taci.

Oprește-te, cazi în gol și taci.

Atunci vei afla iubirea.

Iubirea e întotdeauna dincolo de limitele somnului.

În somn e numai vis, în somn nu e iubire.

Stai, cazi în gol, trezește-te, plângi și taci.

Asta e tot.

Încotro se îndreaptă barca asta, fără oameni, fără vâsle, fără țință și complet singură?

Dusă de curentul apei, barca vine după tine.

Stai la locul tău și așteaptă.

Ascultă-mă.

Să Crezi și să Știi – asta e viața noastră toată.

Asta e tot.

PHILIP RASMUSSEN

Stimați colegi! Doamnelor și domnilor! Domnule prim-ministru! Conferința noastră s-a încheiat. Vă mulțumesc tuturor. La revedere.

CORTINA